

nasza politechnika

nr 3 (223) marzec 2022

Miesięcznik Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki

Слава Україні!

- 1 Politechnika Krakowska wstrzymuje kontakty naukowe z Rosją

TEMAT NUMERU

- 2 Czas solidarności —
Małgorzata Syrda-Śliwa,
Lesław Peters

INFORMACJE

- 6 Kronika
Rektor i Senat
- 7 Naukowcy PK z nagrodami ministra edukacji i nauki
- 8 PK wśród założycieli Śląsko-Małopolskiej Doliny Wodorowej
- 10 Dr hab. Monika Bogdanowska wicedyrektorem NID
Prof. Błażej Skoczeń w zespole MEiN
- 11 Bożena Tyliszczak obserwowana przez „Forbes Women”
Absolwenci PK w zarządzie Mostostalu Kraków
- 12 PK przygotowuje studia w języku ukraińskim
Certyfikat PKA dla budownictwa na PK

- 13 Sesja kół naukowych na Wydziale Architektury
- 14 Rywalizacja o Złote Indeksy PK

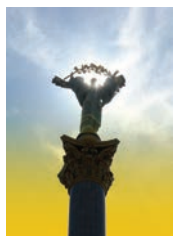
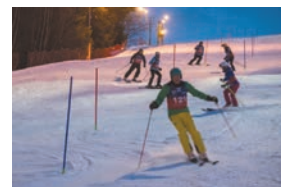
ARTYKUŁY

- 15 Hrubieszowskie wyzwanie —
Izabela Sykta
- 20 Aleje Trzech Wieszczów w obliczu ważnych decyzji —
Lesław Peters
- 23 Mongolska przygoda —
po polsku — Lesław Peters

KALEJDOSKOP

- 26 Galeria „Gil” Stanisław Kmiecik — malarstwo
Studenckie projekty domów
- 27 „Uniesiona łąka” Doliny Chochołowskiej
- 28 Czy chciałbyś mieć taką łąkę?
- 30 Powidoki z Brasílii
- 32 Pracownicy PK na narciarskich stokach

NASZA POLITECHNIKA
(ISSN 1428-295 X)

Miesięcznik
Politechniki Krakowskiej
im. Tadeusza Kościuszki.
Ukazuje się od 1997 roku.

Adres redakcji:
Politechnika Krakowska
ul. Warszawska 24
31-155 Kraków
tel.: (12) 628 25 08

e-mail: naszapol@pk.edu.pl
www.nasza.pk.edu.pl

Kolegium redakcyjne:

REDAKTOR NACZELNY
Lesław Peters
SEKRETARZ REDAKCJI
Katarzyna Tyńska
REDAKTORZY:
Ewa Deskur-Kalinowska,
Renata Dudek, Danuta Zajda,
Jan Zych

Opracowanie graficzne:
Projekt winiety tytułowej
Magdalena Orczyk
Layout
Ewa Deskur-Kalinowska

Skład: Adam Bania,
Wydawnictwo PK

Druk: Drukarnia Kolumb,
Chorzów

Nakład: 800 egz.

Za treść nadesłanych materiałów odpowiadają autorzy. Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i zmian redakcyjnych. Nie zwraca materiałów niezamówionych.

Na okładce:

Strona I: Berehynia — symbol niepodległej Ukrainy na kijowskim Majdanie. O naszej solidarności z walczącą Ukrainą piszemy na stronach 1 i 2–5.

Strona IV: Jednym z przejawów wsparcia dla Ukrainy był charytatywny koncert w studenckim Klubie „Kwadrat” (zob. też zdjęcia na s. 5). Fotografował: Jan Zych

Politechnika Krakowska wstrzymuje kontakty naukowe z Rosją

Podczas nadzwyczajnego posiedzenia w dniu 16 marca 2022 r. Senat Politechniki Krakowskiej — w geście solidarności z Ukrainą i wyrażając sprzeciw wobec spowodowanego przez władze Rosji zagrożenia pokoju w Europie i na świecie — jednogłośnie podjął uchwałę następującej treści:

Senat i Rektor Politechniki Krakowskiej w imieniu całej społeczności Uczelni wyrażają pełną solidarność z Ukrainą w obliczu wojny wywołanej napaścią ze strony Rosji.

Pragniemy przekazać społeczeństwu Ukrainy wyrazy najgłębszego współczucia z powodu tej tragedii oraz zapewnić o naszej gotowości niesienia pomocy i o naszym wsparciu. W szczególności deklarujemy pomoc wszystkim studentom, doktorantom i pracownikom z Ukrainy oraz ich rodzinom, a także naszym przyjaciołom i kolegom z ukraińskiego środowiska akademickiego.

Brutalne działania sił rosyjskich na terenie Ukrainy oraz kłamliwą propagandę autorytarnych władz Rosji uznajemy za łamanie elementarnych zasad humanizmu, standardów współpracy między suwerennymi państwami oraz za zagrożenie dla pokoju w Europie i na świecie.

W związku z powyższym Politechnika Krakowska postanawia zaprzestać współpracy z Federacją Rosyjską i wstrzymać kontakty z rosyjskimi naukowcami, uczelniami i ośrodkami badawczymi.

Mamy nadzieję, że dzięki bohaterskiej postawie narodu ukraińskiego i przy wsparciu wszystkich ludzi dobrej woli uda się uchronić ludność Ukrainy przed dalszymi skutkami wojny, obronić suwerenność tego kraju i przywrócić trwały ład międzynarodowy.

*W ten symboliczny czas Zmartwychwstania Pańskiego
życzę Państwu oraz Państwa Rodzinom dużo siły, spokoju i ukojenia.*

*Wszystkim naszym ukraińskim Braciom,
którzy mierzą się dziś z nieludzkim okrucieństwem i niesprawiedliwością,
życzę przede wszystkim jak najszybszego zakończenia
działań wojennych na terytorium Ukrainy
i możliwości bezpiecznego powrotu
do wolnej, suwerennej Ojczyzny.*

*Niech Wielkanoc, która w naszej tradycji
oznacza czas odrodzenia,
przyniesie wiarę w niezwyciężoną moc dobroci, miłości i prawdy.*

*prof. Andrzej Białkiewicz
Rektor Politechniki Krakowskiej*

Czas solidarności

Politechnika zjednoczona w proteście przeciw wojnie

MAŁGORZATA SYRDA-ŚLIWA, LESŁAW PETERS

Szok i niedowierzanie. To były główne uczucia towarzyszące nam owego dnia, gdy z godziny na godzinę zburzony został porządek, w którym Europa żyła przez siedemdziesiąt siedem lat. Nasz kontynent, choć wielokrotnie targany różnymi sporami i konfliktami, od 1945 r. nie doświadczył zbrojnej agresji na niepodległe, demokratyczne państwo. 24 lutego 2022 r. obudziliśmy się w zupełnie nowej rzeczywistości.

Słowa i działania

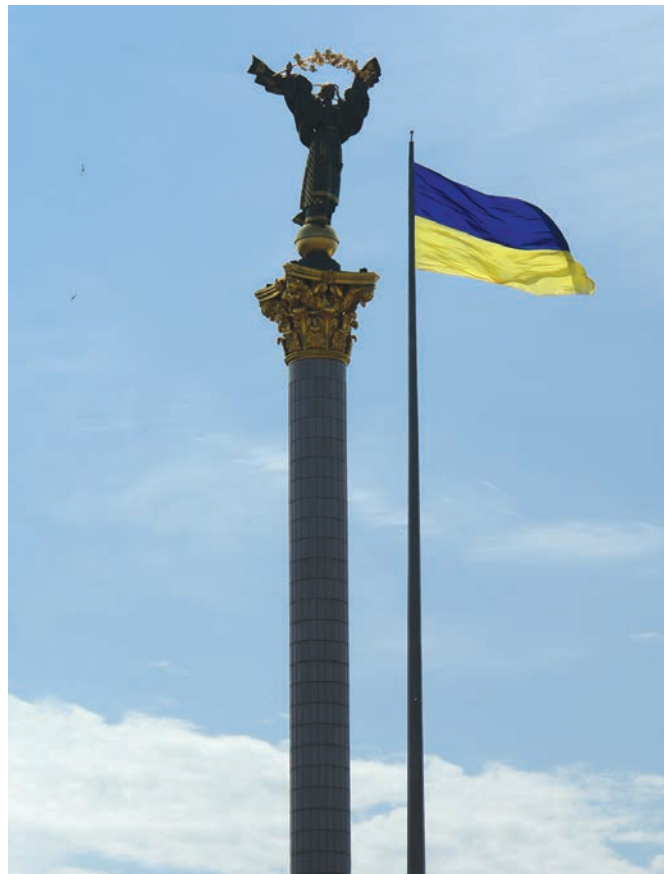
Jeszcze tego samego dnia, pierwszego dnia wojny, z naszej uczelni popłynął głos potępienia aktu inwazji putinowskiej Rosji na Ukrainę. Kilka godzin po rozpoczęciu działań wojennych rektor prof. Andrzej Białkiewicz wydał oświadczenie, skierowane do ukraińskich przyjaciół, i w imieniu społeczności Politechniki Krakowskiej wyraził solidarność z narodem ukraińskim. Tekst tej deklaracji — wydanej po polsku i po ukraińsku — został ogłoszony w mediach elektronicznych uczelni, a następnie ukazał się na łamach „Naszej Politechniki”.

W ślad za tymi słowami poszły konkretne działania. Od pierwszych dni rosyjskiej agresji uczelnia objęła dodatkową opieką potrzebujących wsparcia studentów PK z Ukrainy oraz włączyła się w akcję pomocy dla ukraińskich uchodźców. Na stronie internetowej uczelni uruchomiona została podstrona, służąca do zamieszczania aktualnych informacji związanych z niesieniem wszelkiego rodzaju pomocy. Na temat jej form, potrzeb studentów i innych osób rozmawiali 28 lutego członkowie Kolegium Rektorskiego PK. Uczelnia podjęła też współpracę ze służbami wojewody, odpowiedzialnego za organizację pomocy w Małopolsce.

W trakcie pierwszego weekendu po napaści na Ukrainę studenci PK zainicjowali zbiórkę darów, włączając się do działań prowadzonych przez miasto. Swoją akcję ogłosili na Facebooku, co zostało rozpowszechnione w mediach uczelni, aby do zbiórki mogli się włączyć wszyscy członkowie wspólnoty PK. Charakter zbieranych dóbr starano się dopasować do zmieniających się potrzeb różnych grup potrzebujących wsparcia. Część efektów zbiórki postanowiono przekazać naszym studentom z Ukrainy, odciętym od pomocy swych rodzin w kraju, a także innym osobom szukającym na PK pomocy.

Życzliwe wsparcie

Niesienie pomocy konkretnym osobom w różnych sprawach stało się najpilniejszą potrzebą. Akcję wspierania studentów z Ukrainy w wypełnianiu wniosków o uzyskanie pomocy z uczelni podjął Samorząd Studencki PK. Ponieważ część studentów z Ukrainy nie pisze jeszcze dobrze po polsku, wystosowano prośbę do wszystkich pracowników dziekanatów o życzliwe wsparcie osób zgłaszających się o pomoc

Kolumna z Berehynią (zwaną też Brzeginią), trzymającą w dłoniach krzew kaliny — słowiańskim bóstwem, zamieszkującym brzegi zbiorników wodnych i góry, utożsamianym z rusałką. Monument wzniesiono w 2001 r. w Kijowie, na Majdanie Niezależności, z okazji dziesiątej rocznicy uzyskania przez Ukrainę niepodległości.

Fot.: Jan Zych

w wypełnianiu formularzy aplikacyjnych i kompletowaniu dokumentacji.

Zaraz po wybuchu wojny Centrum Pedagogiki i Psychologii PK uruchomiło codzienne dyżury specjalistów w siedzibie CPiP przy ulicy Lea 114. Stworzono również możliwość telefonicznego umówienia się na spotkanie *on-line* za pośrednictwem platformy MS Teams. W niesienie pomocy zaangażował się zespół pedagogów i psychologów w składzie: mgr Mikołaj Böhm, mgr Beata Romek, dr Agnieszka Szewczyk-Zakrzewska i dr hab. Klaudia Węc, prof. PK.

W mediach uczelni poinformowano o wprowadzeniu przez prezydenta Krakowa zwolnienia uchodźców z Ukrainy z opłat za przejazdy komunikacją miejską. Ogłoszone też zostały adresy mailowe stron zawierających informacje o działaniach miejskich i wojewódzkich na rzecz uchodźców oraz o możliwościach niesienia pomocy Ukraińcom, którzy dotarli do Krakowa.

W tym czasie też do społeczności uczelni popłynął komunikat w sprawie zwrócenia szczególnej uwagi na ochronę danych osobowych pracowników i studentów PK, zwłaszcza zagranicznych. Biorąc pod uwagę, że może pojawić się dużo próśb o przesyłanie danych drogą mailową, zalecono weryfikowanie adresów mailowych osób zwracających się o informacje, a także o korzystanie wyłącznie z uczelnianych skrzynek pocztowych, zweryfikowanych certyfikatem i chronionych przez uczelniane systemy bezpieczeństwa. W szczególności zabroniono wysyłania maili pod wiele adresów w wersji odkrytej, do wiadomości wszystkich adresatów (w przypadku konieczności wysyłki seryjnej dopuszczając robienie tego jedynie w ukrytej kopii). Specjalne rekomendacje, związane z sytuacją na Ukrainie, opublikował Dział Informatyzacji.

Uczelnie — jednym głosem

W sprawie rosyjskiej napaści na Ukrainę stanowisko uczelni w kraju było jednolite. Deklaracje solidarności z Ukrainą wystosowali rektorzy krakowskich szkół wyższych, jednoznacznie potępiając agresję i oferując pomoc swoim ukraińskim pracownikom i studentom.

Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Jacek Popiel w liście do społeczności akademickiej napisał: „Z wielkim smutkiem i oburzeniem przejąłem tragiczną informację o agresji zbrojnej Rosji na Ukrainę, stanowiącej bezprecedensowe złamanie umów międzynarodowych i standardów współpracy”. W liście wyrażona została nadzieja bardziej intensywnego rozwoju współpracy z ukraińskimi partnerami akademickimi. Gotowość wsparcia rektor uniwersytetu skierował do kształcących się na UJ tysiąca dwustu dwudziestu dwóch studentów i dwudziestu ośmiu doktorantów z Ukrainy.

„Z przerażeniem i ogromnym smutkiem społeczność Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie przyjęła informację o dzisiejszym zbrojnym ataku Rosji na Ukrainę” — napisał rektor UEK prof. Stanisław Mazur. W jego liście znalazło się poparcie dla niepodległości Ukrainy i potępienie zbrodniczych działań Rosji. Z kolei rektor Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie prof. Piotr Borek napisał: „Mamy świadomość, że ta napaść na suwerenne i niepodległe państwo jest jednym z największych wyzwań dla zachodniego świata od

Most w Kijowie nad Dnieprem. Zdjęcie wykonane podczas wyprawy mostowej zorganizowanej na Politechnice Krakowskiej w 2008 r. Fot.: Jan Zych

czasu zakończenia II wojny światowej”. W liście znalazł się apel do wszystkich pracowników i studentów UP o okazywanie solidarności koleżankom i kolegom z Ukrainy.

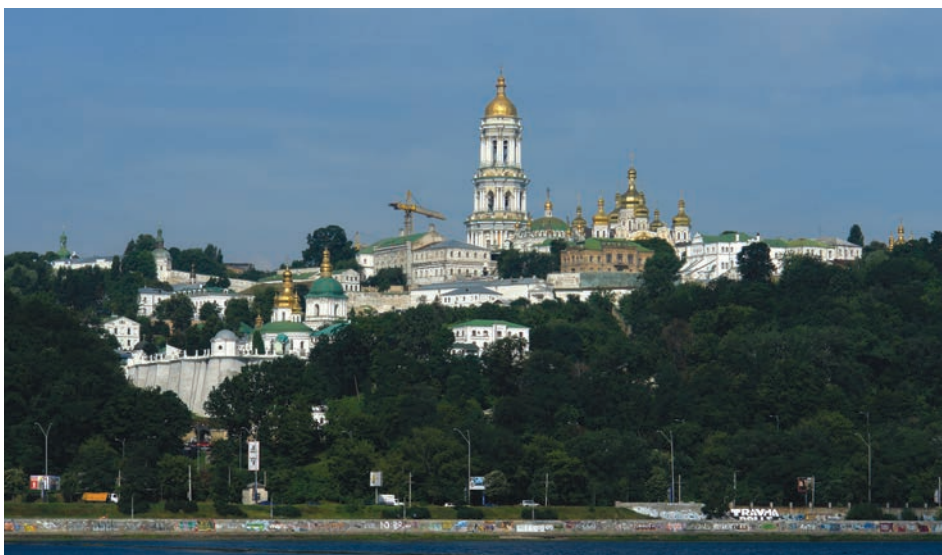
Swoje poparcie dla Ukrainy wyraziła też Akademia Górniczo-Hutnicza. Rektor AGH prof. Jerzy Lis zadeklarował wszelką możliwą pomoc ukraińskim studentom, pracownikom i ich rodzinom. Prof. Lis został powołany przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) na stanowisko koordynatora działań związanych z sytuacją na Ukrainie.

Wyrazy potępienia napaści Rosji na Ukrainę i oferty pomocy dla studentów i pracowników z Ukrainy wystosowało wiele polskich uczelni. UJ na swojej stronie opublikował oświadczenie przedstawicieli polskiego środowiska akademickiego. „Wyrażamy pełną solidarność z całym narodem ukraińskim i poparcie dla Ukrainy jako suwerennego państwa, oraz deklarujemy wszelką możliwą pomoc w tych ciężkich chwilach” — napisali naukowcy. W oświadczeniu znalazł się apel do ministerstwa edukacji o „uruchomienie we współpracy z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej specjalnych środków, w tym prawnych, na wsparcie dla ukraińskich naukowców, doktorantów i studentów, którzy wyrażają chęć kontynuowania swojej działalności na polskich uczelniach”. Pismo podpisali m.in.: przewodniczący KRASP prof. Arkadiusz Mężyk, przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Marcin Pałys i prezes Polskiej Akademii Nauk prof. Jerzy Duszyński.

Zerwane kontakty

W kolejnych dniach mnożyły się płynące ze środowiska naukowego deklaracje wsparcia dla studentów i pracowników akademickich z Ukrainy oraz wyrazy potępienia inwazji wojsk rosyjskich, dopuszczających się zbrodni na ludności cywilnej. Wyrazy solidarności z walczącą Ukrainą i przybywającymi do Polski uchodźcami w coraz większym stopniu przybierały konkretny wymiar w postaci zbiórki najpotrzebniejszych rzeczy i pieniędzy.

Na początku marca Ministerstwo Edukacji i Nauki ogłosiło zawieszenie kontaktów z rosyjskimi naukowcami

Kijów w czasach pokoju. Fot.: Jan Zych

i instytucjami badawczymi. W piśmie podpisanym przez prof. Włodzimierza Bernackiego, sekretarza stanu w MEiN, zaapelowano do całej społeczności naukowej i edukacyjnej w Rosji o jednoznaczne potępienie wojny prowadzonej przeciw suwerennemu państwu, jakim jest Ukraina. Prof. Bernacki zadeklarował też wystąpienie Polski ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej oraz zerwanie porozumienia z rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy w dziedzinie nauki i techniki z 25 sierpnia 1993 r.

Politechnika Krakowska przyjęła dokument w sprawie zerwania kontaktów z rosyjskimi naukowcami, uczelniami i ośrodkami badawczymi podczas nadzwyczajnego posiedzenia Senatu 16 marca. Uchwała w tej sprawie została podjęta jednogłośnie (publikujemy ją na s. 1).

Warto zaznaczyć, że Korpus Rektorów Federacji Rosyjskiej, skupiający ponad siedmiuset rektorów i prezydentów szkół wyższych całej Rosji, wydał oświadczenie o poparciu dla armii rosyjskiej, która – jak stwierdzono w piśmie – „broni naszego bezpieczeństwa”. Wyrażono równocześnie poparcie dla dążeń Putina do „demilitaryzacji i denazyfikacji” Ukrainy. Pod oświadczeniem podpisało się ponad dwustu sześćdziesięciu rektorów, w tym rektorzy największych rosyjskich uniwersytetów.

Oferta edukacyjna

Gdy z Ukrainy napływały kolejne doniesienia o przebiegu inwazji rosyjskiej, na PK trwała zbiórka darów, organizowana przez Samorząd Studencki. Do akcji pomocowej włączyła się Fundacja Samorządu Studentów PK. Rzeczy potrzebne Ukraińcom można było dostarczać zarówno do biura samorządu na kampusie głównym, jak i do Klubu „Kwadrat” na kampusie czyżyńskim, gdzie do zbiórki przyłączyli się także pracownicy pobliskich firm. 8 marca duża ilość zebranych darów została dostarczona do obiektów „Hutnika Kraków” – miejsca pobytu zgromadzonej w hali sportowej znacznej grupy uchodźców z Ukrainy, w tym wielu matek z małymi dziećmi. Część darów przekazano wcześniej do zbiórki miejskiej, prowadzonej na stadionie „Wisły”.

W tym czasie została też uruchomiona na portalu pomagam.pl studencka zbiórka pieniężna, firmowana przez Fundację Samorządu Studentów PK. Z zebranych funduszy postanowiono zakupić sprzęt i środki medyczne dla potrzebujących pomocy osób i szpitali w Ukrainie. Przekazanie odbędzie się za pośrednictwem organizacji specjalizujących się w międzynarodowej pomocy humanitarnej i w transporcie sprzętu.

Międzynarodowe Centrum Kształcenia PK utworzyło przed uchodźcami – dla których poważną trudność stanowi m.in. załatwianie spraw w polskich urzędach – możliwość odbycia bezpłatnego kursu języka polskiego. Usprawniono ścieżki wsparcia socjalnego dla studentów z Ukrainy. Na studiach i kursach PK jest obecnie około stu pięćdziesięciu osób. Umożliwiono im występowanie o zapomogi socjalne, obniżono opłaty lub całkowicie z nich zwolniono, przesunięto terminy płatności. Pomoc udzielana jest też w zakresie toku studiów i zakwaterowania w akademikach.

Wzmocniono ofertę bezpłatnego wsparcia psychologicznego dla studentów z Ukrainy. Oprócz porad udzielanych przez specjalistów Centrum Pedagogiki i Psychologii PK przy ulicy Lea od poniedziałku do piątku, rozpoczęto też nieograniczone czasowo dyżury *on-line*.

Władze Politechniki zadeklarowały też otwartość na prośby studentów uciekających z uczelni ukraińskich i rozważających kontynuowanie studiów w Polsce. Podjęcie przygotowań w tej sprawie ogłosił prorektor ds. współpracy międzynarodowej PK dr hab. inż. Jerzy Zając, prof. PK. Za tą deklaracją poszło niebawem ogłoszenie oferty bezpłatnych studiów w języku ukraińskim na Wydziale Inżynierii Lądowej, na kierunkach

Obfity plon przynosi prowadzona na PK zbiórka darów dla uchodźców z Ukrainy. Na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki dzięki jednej ze studentek, zaangażowanych w akcję pomocową w rejonie Hrubieszowa, na wydział trafiają informacje, czego najbardziej brakuje. Na potrzeby zbiórki dziekan WIŚiE udostępnił Salę Rady Naukowej Wydziału. Fot.: Ze zbiorów WIŚiE

budownictwo i transport, począwszy od roku akademickiego 2022/2023. Celem jest wykształcenie kadr, które będą potrzebne Ukrainie do odbudowy ze zniszczeń wojennych. (Szerzej o tej inicjatywie piszemy na s. 12).

Ustawa upraszcza procedury

Naprzeciw inicjatywom podejmowanym przez uczelnie, w tym także Politechnikę Krakowską, wyszła „Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa”. Wprowadziła ona rozwiązania zezwalające uczelniom na określenie szczególnych zasad funkcjonowania w celu umożliwienia odbywania studiów przez osoby, które w wyniku działań wojennych zmuszone były opuścić terytorium Ukrainy. Ustawa stworzyła m.in. możliwość uznania odpowiednich okresów studiów odbywanych na uczelniach ukraińskich do 24 lutego 2022 r. na podstawie weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się i złożenia stosownego oświadczenia o braku dokumentów poświadczających okresy studiów.

W ustawie przewidziano możliwość dokonania przez uczelnie w roku akademickim 2021/2022 zmian w już podjętych uchwałach rekrutacyjnych na studia rozpoczynające się w drugim semestrze roku akademickiego 2021/2022 oraz w roku akademickim 2022/2023. Zmiany mogą polegać np. na obniżeniu progów punktowych wyników z matury, uprawniających do podjęcia studiów na danej uczelni. Zezwolono również na prowadzenie w roku akademickim 2021/2022 zajęć łącznie dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w zakresie niezbędnym do umożliwienia odbycia studiów przez osoby, które 24 lutego 2022 r. były studentami uczelni działających na terytorium Ukrainy. W ustawie znalazły się ponadto zapisy regulujące kwestie związane ze świadczeniami dla studentów i kredytami studenckimi, odnoszące się do obywateli Ukrainy.

Dział Współpracy Międzynarodowej PK informował o uruchomieniu 15 marca przez Narodową Agencję Wymiany

Akademickiej (NAWA) naboru wniosków do programu „Solidarni z Ukrainą”. Jego celem jest umożliwienie ukraińskim uchodźcom — studentom i doktorantom przybywającym do Polski od 24 lutego 2022 r. — kontynuowania studiów, prowadzenia prac nad rozprawą doktorską lub odbycia innych dowolnych form kształcenia na polskich uczelniach i w instytutach w okresie od marca do września 2022 r. Budżet programu pozwala na sfinansowanie około tysiąca trzystu dwudziestu uczestników programu do końca roku akademickiego 2021/2022.

Na własną rękę

Niezależnie od działań władz i poszczególnych jednostek uczelni oraz Samorządu Studenckiego PK część pracowników Politechniki stara się prywatnie nieść pomoc. Niektóre osoby udzielają uchodźcom schronienia pod swym dachem. Jeszcze inne, nie korzystając z akcji prowadzonej przez studentów, na własną rękę organizują zbiórki artykułów potrzebnych przybyszom z Ukrainy.

Takie działanie podjęła m.in. mgr Ewa Siwek, pracująca w administracji Wydziału Informatyki i Telekomunikacji. Pochodząc z położonego niedaleko granicy z Ukrainą Hrubieszowa, który wpadł w tarapaty w związku z koniecznością zapewnienia podstaw bytowych napływającym szeroką falą uchodźcom, postanowiła wspomóc rodzinne miasto. Ponieważ dziekanat WIiT mieści się w budynku Wydziału Architektury przy ulicy Warszawskiej, tam gromadzone były darowizny, inicjatywę wsparli również pracownicy tego wydziału.

*

Przed dwoma laty pandemia koronawirusa wymusiła na uczelni specjalne, niestosowane wcześniej zasady postępowania. Teraz ponownie mierzymy się z wyjątkową sytuacją. Ujawniła ona drzemiący w społeczności Politechniki olbrzymi potencjał gotowości niesienia pomocy i przyjmowania odpowiedzialności za los innych. „Tyle wiemy o sobie, ile nas sprawdzono” — możemy powtórzyć za Wisławą Szymborską.

W studenckim Klubie „Kwadrat” 13 marca odbył się koncert charytatywny „Kraków dla Ukrainy”. Warunkiem uczestnictwa w imprezie było wsparcie pieniężnej zbiórki, którą prowadzono dla Ukrainy. W programie znalazły się występy zespołów: Decapitated, Pudelsi, Chupacabras, Ornette. Fot.: Jan Zych

KRONIKA

luty

1 II Puchar Rektora Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie: zawody pod patronatem dziekana Wydziału Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej rozegrano w Spytkowicach.

4 II Posiedzenie Rady Naukowej ds. Strategicznych Kierunków Rozwoju Małopolski.

7 II Puchar Rektora Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie: zawody pod patronatem dziekanów Wydziału Architektury i Wydziału Informatyki i Telekomunikacji rozegrano w Litwince.

11 II Puchar Rektora Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie: zawody pod patronatem dziekana Wydziału Mechanicznego, kanclerza, dyrektora Biblioteki i dyrektora Studium Języków Obcych PK rozegrano w Spytkowicach.

16 II Posiedzenie Rady Krakowskich Konferencji Naukowych (on-line).

Posiedzenie Małopolskiej Rady ds. Społeczeństwa Informacyjnego (on-line).

16–17 II 4. Forum Akademicko-Gospodarcze „Niezbędne zmiany w gospodarce — szansą dla nauki i biznesu” (on-line).

17 II Puchar Rektora Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie: zawody pod patronatem dziekanów Wydziału Inżynierii Materiałowej i Fizyki oraz Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej rozegrano w Spytkowicach.

19 II Gala Nauki Polskiej, podczas której ogłoszono nazwiska laureatów nagród ministra edukacji i nauki oraz nagród prezesa Rady Ministrów (on-line).

21 II Rozpoczęcie elektronicznej rejestracji do udziału w X Konkursie „Tadeusz Kościuszko — Inżynier i Żołnierz”.

21–25 II Szkoła zimowa na PK w ramach Erasmus Mundus Bioref z udziałem wykładowców z uczelni w Lille i Troyes, we Francji oraz z Bari, we Włoszech, specjalistów w dziedzinie katalizy, procesów biorafineryjnych i biotechnologicznych (zajęcia odbywały się stacjonarnie i on-line).

23 II Debata rektorów uczelni krakowskich w Radiu „Kraków” z cyklu „Godziny Rektorskie”, z udziałem rektora PK prof. Andrzeja Białkiewicza.

23, 25, 27 II Mistrzostwa Politechniki Krakowskiej w Szachach On-line, zorganizowane przez Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego, Samorząd Studencki oraz Centrum Sportu i Rekreacji PK.

24 II Posiedzenie Rady ds. Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych przy prezydencie RP z udziałem rektora PK prof. Andrzeja Białkiewicza (on-line).

25 II Puchar Rektora Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie: zawody pod patronatem dziekana Wydziału Inżynierii Lądowej i zakończenie tegorocznej edycji Pucharu odbyły się w Spytkowicach.

26 II Finał 7. edycji konkursu z zakresu matematyki, chemii i informatyki — „O Złoty Indeks PK”.

Opracowała: Renata Dudek

REKTOR I SENAT

Nadzwyczajne posiedzenie Senatu PK

16 marca 2022 r.

Senat podjął uchwałę w sprawie wyrażenia solidarności z Ukrainą.

Posiedzenie Senatu PK

23 marca 2022 r.

Senat w głosowaniu zdalnym podjął uchwałę w sprawie:

- powołania promotora wniosku o nadanie prof. Jiříemu Jaromírowi Klemešowi tytułu *doctora honoris causa* PK;
- wyboru uczelni przygotowujących opinię dotyczącą wniosku o nadanie

prof. Jiříemu Jaromírowi Klemešowi tytułu *doctora honoris causa* PK;

- przyznania odznaczeń Politechniki Krakowskiej;
- zmiany „Uchwały Senatu Politechniki Krakowskiej z 23 czerwca 2021 r. nr 51/d/06/2021 w sprawie warunków, trybu, sposobu przeprowadzania oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia, prowadzone na Politechnice Krakowskiej w roku akademickim 2022/2023”;
- zmian w „Regulaminie studiów podyplomowych na Politechnice Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki”;

- opiniowania wewnątrzuczelnianego algorytmu podziału środków pochodzących z subwencji na PK;
- opinii dotyczącej utworzenia jednostki pozawydziałowej Centrum Wsparcia Społeczności Akademickiej PK;
- opinii dotyczącej powołania dr inż. Elżbiety Jarośnińskiej na dyrektora Centrum Wsparcia Społeczności Akademickiej PK.

Zarządzenia rektora PK

Zarządzenie nr 10 z 9 lutego 2022 r. w sprawie „Regulaminu świadczeń dla studentów Politechniki Krakowskiej”.

Nagrody ministra edukacji i nauki

Naukowcy PK wśród laureatów

Od kilku lat dzień 19 lutego — dzień urodzin Mikołaja Kopernika — obchodzony jest jako Dzień Nauki Polskiej. Z tej okazji ogłasza się nazwiska laureatów nagród przyznanych przez ministra edukacji i nauki. W tym roku wśród nagrodzonych nie zabrakło naukowców i dydaktyków z Politechniki Krakowskiej.

Nagrody ministra przyznane zostały za zasługi w pięciu kategoriach — za całokształt dorobku oraz za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej, wdrożeniowej i organizacyjnej. W tym roku przyznano 103 nagrody, w tym

86 indywidualnych i 17 zespołowych. Cztery nagrody trafiły do rąk osób związanych z Politechniką Krakowską.

Nagrodę indywidualną za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności naukowej otrzymał prof. Aleksander Muc z Katedry Fizyki na Wydziale Inżynierii Materiałowej i Fizyki. Za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności organizacyjnej nagrodę II stopnia przyznano dr inż. arch. Annie Mielnik, prof. PK z Katedry Projektowania Architektonicznego na Wydziale Architektury. Nagrodę za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności dydaktycz-

nej otrzymał dr inż. Tomasz Mariusz Majka z Katedry Chemii i Technologii Polimerów na Wydziale Inżynierii i Technologii Chemicznej. Nagroda za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności wdrożeniowej trafiła do rąk dr. inż. arch. Wojciecha Świątka z Katedry Urbanistyki i Architektury Strukturalnej na Wydziale Architektury.

Wśród uhonorowanych nagrodą za całokształt dorobku jest dobrze znany na PK prof. Ryszard Tadeusiewicz, były rektor Akademii Górniczo-Hutniczej.

(ps)

Zarządzenie nr 11 z 14 lutego 2022 r. w sprawie powołania Komisji Stypendialnej Doktorantów oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej Doktorantów.

Zarządzenie nr 12 z 14 lutego 2022 r. w sprawie powołania Zespołu ds. Opracowania Planu Równości dla Politechniki Krakowskiej.

Zarządzenie nr 13 z 16 lutego 2022 r. w sprawie zmiany okresu obowiązywania „Zarządzenia nr 8 z 27 stycznia 2022 r.”.

Zarządzenie nr 14 z 16 lutego 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia prowadzonego na Politechnice Krakowskiej w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022.

Zarządzenie nr 15 z 18 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu antyplagiatowego oraz procedury weryfikacji i archiwizacji prac dyplomowych w Akademickim Systemie Archiwizacji Prac na PK”.

Zarządzenie nr 16 z 21 lutego 2022 r. w sprawie zmian w składzie Zakładowej Komisji Świadczeń Socjalnych.

Zarządzenie nr 17 z 23 lutego 2022 r. w sprawie wysokości opłaty rekrutacyjnej za postępowanie związane z przyjęciem do Szkoły Doktorskiej PK, rozpoczynającej kształcenie w roku akademickim 2022/2023.

Zarządzenie nr 18 z 24 lutego 2022 r. dotyczące zmiany „Zarządzenia nr 15 Rektora PK z 18 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia »Regulaminu antyplagiatowego oraz procedury weryfikacji i archiwizacji prac dyplomowych w Akademickim Systemie Archiwizacji Prac na PK«”.

Zarządzenie nr 19 z 24 lutego 2022 r. dotyczące zmiany „Zarządzenia nr 114 z 28 października 2020 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych do dokumentowania studiów podyplomowych na PK”.

Zarządzenie nr 20 z 24 lutego 2022 r. w sprawie określenia wzoru odpisu świadectwa ukończenia studiów podyplomowych w tłumaczeniu na język angielski, wydawanego przez Politechnikę Krakowską.

Zarządzenie nr 21 z 24 lutego 2022 r. w sprawie zasad przygotowywania i personalizacji świadectw ukończenia studiów podyplomowych, wydawanych przez Politechnikę Krakowską.

Zarządzenie nr 22 z 8 marca 2022 r. dotyczące zmiany „Zarządzenia nr 69 Rektora PK z 18 maja 2021 r. w sprawie wytycznych w zakresie zasad opracowywania programów studiów pierwszego i drugiego stopnia na Politechnice Krakowskiej”.

Zarządzenie nr 23 z 8 marca 2022 r. w sprawie powołania Rady Programowej Galerii „Gil” i Galerii „Kotłownia”.

Zarządzenie nr 24 z 16 marca 2022 r. w sprawie organizacji i podziału zadań wynikających z ustawowego obowiązku wykorzystywania i przekazywania danych przez uczelnie do Zintegrowanego Systemu (Sieci) Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on na Politechnice Krakowskiej.

Zarządzenie nr 25 z 16 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia zasad dotyczących realizacji obowiązku przekazywania danych do Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on.

Zarządzenie nr 26 z 22 marca 2022 r. w sprawie zmian w „Zasadach zarządzania budynkami PK”.

Zarządzenie nr 27 z 28 marca 2022 r. w sprawie zasad funkcjonowania Politechniki Krakowskiej od 28 marca 2022 r.

Polecenia służbowe rektora PK

Polecenie służbowe nr 2 z 16 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia stopnia alarmowego ALFA-CRP.

Polecenie służbowe nr 3 z 22 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia stopnia alarmowego CHARLIE-CRP.

Polecenie służbowe nr 4 z 7 marca 2022 r. w sprawie utrzymania stopnia alarmowego CHARLIE-CRP.

Polecenie służbowe nr 5 z 16 marca 2022 r. w sprawie utrzymania stopnia alarmowego CHARLIE-CRP.

Komunikaty kanclerza PK

Komunikat nr 2 z 18 lutego 2022 r. w sprawie procedury zgłaszania potwierdzonych przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 wśród członków wspólnoty PK.

Komunikat nr 3 z 23 lutego 2022 r. w sprawie obowiązku rejestrowania umów i zamówień wyłączonych ze stosowania przepisów ustawy „Prawo zamówień publicznych”.

Komunikat nr 4 z 28 marca 2022 r. w sprawie odwołania „Komunikatu nr 2 Kanclerza PK z 18 lutego 2022 r.”.

Politechnika Krakowska w gronie założycieli stowarzyszenia o strategicznym znaczeniu dla gospodarki

Powstała Śląsko-Małopolska Dolina Wodorowa

Wspieranie rozwoju gospodarki wodoro-wej oraz dążenie do zbudowania przemysłu wodorowego w regionie to cele utworzonej 31 stycznia 2022 r. Śląsko-Małopolskiej Doliny Wodorowej. Politechnika Krakowska jest jednym z założycieli tego stowarzyszenia, do którego powołania doszło z inicjatywy Agencji Rozwoju Przemysłu SA. W zebraniu założycielskim, zorganizowanym w Muzeum Śląskim w Katowicach, uczestniczyli przedstawiciele samorządów, biznesu państwowego i prywatnego, instytucji badawczych oraz uczelni. Rektora Politechniki Krakowskiej reprezentował prof. Marek Brzeżański, kierownik Katedry Pojazdów Samochodowych PK.

Naukownicy związani z Katedrą Pojazdów Samochodowych mają bogate doświadczenia w obszarze badań z zastosowaniem wodoru w energetyce i w transporcie. Już w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku prezentowali w Tokio i Toronto, podczas konferencji naukowych poświęconych energii wodorowej, referaty dotyczące silników zasilanych wodorem. W 1981 r. ich badania silników spalinowych, napędzanych biogazem i wodorem zostały docenione nagrodą ministra szkolnictwa wyższego i techniki.

W latach 2012–2016 na Wydziale Mechanicznym PK, pod kierunkiem prof. Marka Brzeżańskiego, realizowany był ze środków europejskich projekt dotyczący wykorzystania odpadowego wodoru do celów energetycznych. — *Dzięki pracom badawczym, prowadzonym w jego ramach Katedra Pojazdów Samochodowych Politechniki Krakowskiej dysponuje obecnie samodzielnie opracowanym, nowoczesnym systemem wtryskowego zasilania wodorem tłokowych silników spalinowych. System ten został praktycznie zweryfikowany podczas realizacji projektu dotyczącego wykorzystania odpadowego wodoru i w obecnej formie nadaje się do szybkiego wdrożenia, na przykład w silnikach lokomotyw spalinowych, agregatów prądotwórczych, a także — po wykonaniu niezbędnych modyfikacji — do zasilania wodorem tłokowych silników autobusowych. Parametry ekologiczne tłokowych silników zasilanych wodorem są znacząco korzystniejsze w stosunku do*

zasilania innymi paliwami — wyjaśnia prof. Brzeżański.

Instalacje tego typu będą szczególnie cenne w etapie przejściowym transformacji energetycznej: — *Zasilanie silników tłokowych wodorem pochodzącym z różnych źródeł, w tym także zanieczyszczonym wodorem przemysłowym, może przynieść w etapie przejściowym wymierne korzyści społeczne i środowiskowe, wynikające z wprowadzenia nowego nośnika energii do gospodarki. Przewiduje się także, że w początkowym etapie rozwoju krajowej strategii wodorowej tego typu układy napędowe będą głównym odbiorcą istniejących zasobów wodoru, co będzie generować popyt na ten rodzaj paliwa i stymulować rozwój sieci stacji dystrybucji wodoru. Docelowo natomiast przewiduje się korzystanie wyłącznie z „wodoru zielonego”, który nie pozostawia tzw. „ślądu węglowego”* — podkreśla ekspert PK.

W planach jest założenie w kraju kilku dolin wodorowych. Ich tworzenie to realizacja Polskiej Strategii Wodorowej, opublikowanej w grudniu ubiegłego roku i stanowiącej krok w stronę innowacyjności i dekarbonizacji polskiej gospodarki. Główne cele Śląsko-Małopolskiej Doliny Wodorowej, wskazane w statucie nowego stowarzyszenia, to:

- ścisła współpraca na rzecz stworzenia otoczenia biznesowego i technologicznego gospodarki wodorowej w regionie Śląska i Małopolski, opartej na produkcji wodoru, w szczególności w procesie elektrolizy, z wykorzysta-

niem energii powstającej dzięki instalacjom OZE, jak również opartej na biometanie w procesie reformingu oraz wychwytu dwutlenku węgla;

- wykorzystanie potencjału naukowo-badawczego, w szczególności regionów Śląska i Małopolski, do podejmowania m.in. innowacyjnych przedsięwzięć naukowych, technologicznych, przemysłowych oraz projektów inwestycyjnych i tworzenia wspólnych łańcuchów wartości gospodarki wodorowej;
- wspieranie działań biznesowych, np. poprzez analizy biznesowe, identyfikację możliwości inwestycyjnych, tworzenie i wdrażanie rozwiązań technologicznych, łączenie i wspieranie członków stowarzyszenia w realizacji projektów biznesowych, reprezentowanie interesów wszystkich członków lub poszczególnych ich grup w ramach realizowanej działalności w obszarze gospodarki wodorowej;
- prowadzenie prac naukowo-badawczych, inwestycyjnych i wdrożeniowych, ukierunkowanych na zastosowanie wodoru jako zeroemisyjnego (lub niskoemisyjnego) paliwa w energetyce, w tym poprzez współspalanie wodoru z gazem;
- prowadzenie prac naukowo-badawczych, inwestycyjnych i wdrożeniowych, ukierunkowanych na zastosowanie wodoru jako źródła energii w zeroemisyjnym oraz niskoemisyjnym transporcie;

- podjęcie działań zmierzających do wykorzystania infrastruktury przemysłowej Śląska i Małopolski i stworzenie w tych regionach optymalnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w obszarach prowadzących do budowy gospodarki wodorowej, z uwzględnieniem zasobów, instrumentów i potencjału Agencji Rozwoju Przemysłu SA, w tym jej katowickiego Oddziału;
- organizowanie dialogu pomiędzy interesariuszami (ekspertami, przedstawicielami instytucji publicznych, przedsiębiorstwami energetycznymi, operatorami i dystrybutorami, a także środowiskiem naukowym), zainteresowanymi działaniami w obszarze gospodarki wodorowej, jak również integracją branży i uczestniczenie w tym dialogu;
- działanie na rzecz ochrony środowiska, w tym propagowanie postaw proekologicznych wśród młodzieży, przedsiębiorców i społeczności lokalnych;
- tworzenie programów edukacyjnych, mających na celu kształcenie przyszłych ekspertów w zakresie technologii wodorowych oraz rynku wodorowego;
- współpraca członków Stowarzyszenia na rzecz wykorzystania istniejącej infrastruktury, w tym w ramach Centrum Czystych Technologii Węglowych, umożliwiającej rozwój gospodarki wodorowej;
- aktywizacja i stwarzanie warunków do przebranżowienia firmom z tzw. otoczenia górniczego — wykorzystanie ich potencjału, zdolności projektowych i wytwórczych;
- podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania potencjału naukowo-badawczego regionów, m.in. zaimplementowania rozwiązań z zakresu termochemicznego przetworstwa paliw kopalnych w połączeniu z technologiami CCS, CCU i CCUS — które stanowiąc będą istotne źródło wodoru w okresie przejściowym.

*

Gospodarka wodorowa jest rozumiana jako grupa technologii związanych z wytwarzaniem, przesyłaniem, magazynowaniem i wykorzystaniem wodoru w celu obniżenia emisyjności gospodarki. Wodór odgrywa istotną rolę w dążeniu do neutralności klimatycznej, zwiększaniu konkurencyjności polskich firm na rynkach międzynarodowych. Obserwuje się wzrost znaczenia technologii wodorowych w rozwoju gospodarki światowej.

Wodór promowany jest jako przyjazne dla środowiska paliwo do samochodów

Powołanie Śląsko-Małopolskiej Doliny Wodorowej jest następstwem wcześniej podejmowanych działań, w tym podpisania 14 października 2021 r. w Warszawie porozumienia sektorowego na rzecz rozwoju gospodarki wodorowej w Polsce. W uroczystości złożenia podpisów pod dokumentem wzięli udział minister środowiska i klimatu Michał Kurtyka, wiceministrowie Ireneusz Zyska i Wojciech Murdzek, przedstawiciele administracji, środowiska przedsiębiorców i nauki oraz jednostek otoczenia biznesu. Politechnikę Krakowską reprezentowali prorektor ds. nauki PK prof. Dariusz Bogdał oraz prof. Marek Brzeżański, uczestnik prac w ramach — poprzedzającego podpisanie porozumienia — Partnerstwa Wodorowego.

Polskie porozumienie wodorowe stanowi odpowiedź na globalne wyzwania związane z przeciwdziałaniem skutkom zmian klimatu i w swojej treści proponuje szereg rozwiązań, wpisujących się w transformację polskiej energetyki. Istotny wpływ na kształt niniejszego porozumienia ma polityka klimatyczno-energetyczna Unii Europejskiej, ujęta w Europejskim Zielonym Ładzie (ang. *Green Deal*). Rada Europejska zatwierdziła wiążący dla UE cel, zakładający ograniczenie emisji netto gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55 proc. w porównaniu z poziomem z 1990 r., by do 2050 r. osiągnąć neutralność klimatyczną.

(mas)

Zdjęcia: Jan Zych

Stanowisko laboratoryjne na Wydziale Mechanicznym PK do badań z użyciem wodoru

Dr hab. Monika Bogdanowska wicedyrektorem NID

Stanowisko zastępcy dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa objęła 1 marca 2022 r. dr hab. Monika Bogdanowska — adiunkt w Katedrze Rysunku, Malarstwa i Rzeźby na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. Powołana została przez dyrektora NID dr hab. Katarzynę Zalaszańską, za zgodą ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego. Dzięki temu będzie mogła nadal rozstrząsać opiekę nad zabytkami, czym zajmowała się jako małopolski wojewódzki konserwator zabytków od marca 2019 r. do września 2021 r.

Do kompetencji Moniki Bogdanowskiej jako wicedyrektora NID należy nadzór nad Działem Standardów Konserwatorskich, w ramach którego pracują zespoły: ds. Dziedzictwa Archeologicznego, ds. Krajobrazu i Zieleni Zabytkowej, ds. Ekspertyz i Analiz Zabytków, ds. Monitoringu Zabytków. Zespoły te zajmują się m.in. przygotowaniem opinii i standardów ochrony dziedzictwa. Zespół ds. Monitoringu Zabytków koordynuje działania związane z wdrażaniem zapisów konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, stanu zachowania i zarządzania obiektami z listy światowego dziedzictwa kulturalnego i uznanymi za pomniki historii; współpracuje z właścicielami i zarządcami obiektów z listy światowego dziedzictwa i uznanych za

pomniki historii w obszarze właściwej opieki i zarządzania dobrami.

Z wykształcenia dr hab. Monika Bogdanowska jest magistrem sztuki w zakresie konserwacji rzeźby, po studiach w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Była zatrudniona w Pracowni Konserwacji Rzeźby Drewnianej Polichromowanej na Wydziale Konserwacji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie. Odbiła studia podyplomowe na Wydziale Architektury PK w zakresie konserwacji zabytków urbanistyki i architektury, a na

Wydziale Filologicznym UJ — w zakresie translatoryki.

W 1998 r. rozpoczęła pracę na Wydziale Architektury PK w ówczesnym Samodzielnym Zakładzie Malarstwa, Rysunku i Rzeźby. W 2005 r. obroniła z wyróżnieniem pracę doktorską, której promotorem był dr hab. inż. arch. Zbigniew Białkiewicz. W 2012 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie konserwacja-restauracja dzieł sztuki, w wyniku postępowania habilitacyjnego na ASP w Krakowie. Wchodzi w skład prezydium Polskiego Narodowego Komitetu ICOMOS i prezydium Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa.

Wśród osiągnięć Moniki Bogdanowskiej strona internetowa NID wymienia autorstwo monografii na temat budynku Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego, polsko-angielskiego słownika konserwacji malarstwa oraz współautorstwo „Interdyscyplinarnego słownika wielojęzycznego”, a także wielu opracowań monograficznych, poświęconych zagadnieniom ochrony dziedzictwa oraz przekładów tekstów specjalistycznych z zakresu konserwacji dzieł sztuki.

Pracę na stanowisku zastępcy dyrektora NID Monika Bogdanowska łączy z działalnością naukową i dydaktyczną w Katedrze Rysunku, Malarstwa i Rzeźby WA PK.

(ps)

Prof. Błażej Skoczeń w zespole ds. rozwoju oświaty, szkolnictwa wyższego i nauki

Minister edukacji i nauki powołał członków Zespołu ds. Rozwoju Systemu Oświaty oraz Systemu Szkolnictwa Wyższego i Nauki. W tym gronie jest reprezentujący Politechnikę Krakowską prof. Błażej Skoczeń.

Postawione przed zespołem zadania to: analiza otoczenia prawnego oświaty, szkolnictwa wyższego i nauki, spójności tych systemów, jak i barier w rozwoju. W gestii organu leży też proponowanie zmian legislacyjnych, zwłaszcza w zakresie

oceny jakości kształcenia i prowadzenia działalności naukowej. Spotkanie, podczas którego zostały wręczone akty powołania, odbyło się 23 lutego w siedzibie Ministerstwa Edukacji i Nauki w Warszawie. Zespołem ekspertów kieruje dr hab. Grzegorz Górski z Kolegium Jagiellońskiego — Toruńskiej Szkoły Wyższej.

Prof. Błażej Skoczeń jest związany z Wydziałem Mechanicznym Politechniki Krakowskiej, kieruje Centrum Projektowania Akcele-

ratorów PK. Był członkiem Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych MNIŚW i przewodniczył Komisji Nauk Ścisłych i Inżynierskich KEJN. Od 2019 r. pełni funkcję przewodniczącego Komisji Ewaluacji Nauki. W 2021 r. został powołany do Rady Naukowej Narodowego Centrum Badań Jądrowych w Otwocku-Świerku. Jest członkiem korespondentem PAN oraz PAU. Zasiada w radach naukowych NCBJ, IFJ PAN oraz IPPT PAN.

(R.)

Bożena Tyliczszak... obserwowana przez „Forbes Women”

Magazyn „Forbes Women” opublikował listę dwudziestu dwóch Polek, które — jak to określono — warto obserwować w 2022 r. Na liście umieszczona została badaczka Politechniki Krakowskiej — dr hab. inż. Bożena Tyliczszak, prof. PK. Uznano, że odpowiada ona przyjętym przez magazyn kryteriom, a więc jest: nietuzinkowa, pełna pasji i zaangażowania, oddana swoim zainteresowaniom. Zdaniem redakcji, takie właśnie kobiety mają szansę istotnie wpłynąć na naszą rzeczywistość.

Lista powstała na podstawie kandydatów zgłoszonych przez osmioosobowe jury, złożone z ekspertek, które nie tylko są autorytetami w swoich dziedzinach, lecz także działają na rzecz wzmocnienia roli kobiet w przestrzeni publicznej. Wśród dwudziestu dwóch wytypowanych Polek znalazły się biznesmenki, naukowczynie, aktywistki i ekspertki. Ponieważ ich osiągnięcia są nieporównywalne, zrezygnowano z tradycyjnej formuły rankingu, przedstawiając bohaterki w kolejności alfabetycznej.

Dr hab. inż. Bożena Tyliczszak pracuje w Katedrze Inżynierii Materiałowej na Wydziale Inżynierii Materiałowej i Fizyki PK. Za osiągnięcia naukowe otrzymała ponad sto nagród i wyróżnień. W swoich badaniach zajmuje się interdyscyplinarną tematyką związaną z inżynierią materiałową, nanotechnologią, biotechnologią oraz medycyną. Podejmuje zagadnienia obdarzone dużym potencjałem wykorzystania w praktyce medycznej i stomatologicznej.

Najważniejszym i wielokrotnie nagradzonym na międzynarodowych forach osiągnięciem w jej karierze naukowej jest opracowanie hydrożelowych materiałów opatrunkowych trzeciej generacji.

W plebiscycie „KraKowianin Roku” została wyróżniona w kategorii „nauka”. Może się poszczycić Medalem Honorowym Stowarzyszenia Polskich Wynalazców i Racjonalizatorów im. Tadeusza Sendzimira (2015 r.) oraz nagrodą Światowej Organizacji Własności Intelktualnej (WIPO) — „Medal for Inventors” (2016 r.). W 2018 r. prezes Rady Ministrów odznaczył ją odznaką honorową „Za Zasługi dla Wynalazczości”. W 2018 r. wraz z dr hab. inż. Agnieszką Sobczak-Kupiec zdobyła wyróżnienie w IX Konkursie „Sukces Pisany Szminką — Bizneswoman Roku” w kategorii „nauka i biznes”.

W 2022 r. planuje kontynuować interdyscyplinarne prace badawcze nad

materiałami do zastosowań w onkologii. Wspólnie ze swoim zespołem oraz we współpracy z dr lek. med. Magdaleną Kędziorską zajmuje się projektowaniem i otrzymywaniem układów transdermalnych oraz iniekcyjnych, zawierających leki cytotatyczne. W ramach projektu „Systemy transdermalne z personalizowaną dawką substancji terapeutycznej w leczeniu nekrozy”, realizowanego dzięki FutureLab PK, studenci działający w Kole Naukowym Materiałów Funkcjonalnych SmartMat (którego jest opiekunem) będą mieli możliwość otrzymywać i badać nowoczesne biomateriały.

(R.)

Absolwenci PK w zarządzie Mostostalu Kraków

Skład Zarządu Spółki Mostostal Kraków został powiększony o trzech nowych członków. Dwóch z nich jest absolwentami Wydziału Inżynierii Łądowej Politechniki Krakowskiej.

Kacper Jaskot ukończył na WIL PK kierunek budownictwo lądowe, a także międzynarodowe programy rozwojowe Global Management Program (ESADE Business

School). W Mostostalu przeszedł całą ścieżkę rozwoju, poczynając w 2006 r. od stanowiska kierownika budowy. W 2018 r. został dyrektorem pionu realizacji. Absolwentem budownictwa na WIL PK jest również Tomasz Guzik, który w Grupie Budimex pracuje od 2004 r., poczynając od stanowiska asystenta kierownika budowy. Od stycznia 2021 r. jest w Mostostalu Kraków dyrekto-

rem zespołu kontraktów. Trzecim nowym członkiem zarządu został Paweł Śmigła, absolwent prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Zmiana weszła w życie 20 stycznia 2022 r. Wiąże się z planami zwiększenia udziału Mostostalu Kraków w rynku oraz strategicznymi kierunkami rozwoju firmy.

(R.)

Politechnika Krakowska przygotowuje studia w języku ukraińskim

By odbudować zniszczony wojną kraj

Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej planuje otwarcie w roku akademickim 2022/2023 studiów inżynierskich w języku ukraińskim dla kandydatów narodowości ukraińskiej oraz posługujących się tym językiem osób innych narodowości, będących uchodźcami wojennymi. Bezpłatne studia mają zostać uruchomione na kierunkach budownictwo i transport. Celem tego przedsięwzięcia jest wykształcenie fachowców, którzy będą przygotowani do wzięcia udziału w odbudowie zniszczonego wojną kraju.

Przewiduje się zaangażowanie w realizację projektu ukraińskich nauczycieli akademickich Politechniki, studiujących już na PK Ukraińców, a także firm partnerskich wydziału. Prof. Andrzej Szarata, dziekan WIL PK mówi: — *Proponujemy studia na strategicznych dla Ukrainy kierunkach budownictwo i transport w nadzwyczajnej formule, bo okoliczności są wyjątkowe. W pierwszym semestrze studiów zajęcia byłyby prowadzone całkowicie po ukraińsku, w drugim semestrze po ukraińsku i po polsku. Od trzeciego semestru już większość zajęć mogłaby być prowadzona w języku polskim, z elementami zajęć w języku ukraińskim w razie potrzeb. Zdajemy sobie sprawę na uczelni, że przed nami wiele formalnych wyzwań, ale mamy nadzieję, że w ich pokonaniu pomogą nam systemowe rozwiązania, nad którymi pracuje już polskie Ministerstwo Edukacji i Nauki, zachęcając polskie uczelnie do przyjmowania Ukraińców.*

Oferta Politechniki Krakowskiej jest pomyślana tak, by pomóc kandydatom z Ukrainy m.in. w pokonaniu bariery językowej i w adaptacji do studiów w Polsce. W normalnych okolicznościach obcokrajowcy nie znający języka polskiego, przygotowują się do studiów w Polsce dzięki rocznym kursom przygotowawczym. Prowadzi je m.in. Międzynarodowe Centrum Kształcenia Politechniki Krakowskiej. Teraz trzeba działać szybciej, stąd pomysł na studia w języku ukraińskim. — *Studenci z Ukrainy uczyliby się jednocześnie przedmiotów inżynierskich, jak i języka polskiego. Chodzi o to, by bariera językowa nie stanowiła przeszkody w podjęciu studiów w Polsce i nie opóźniła tego kluczowego momentu, czyli rozpoczęcia stricte inżynierskiej edukacji* — wyjaśnia dziekan Andrzej Szarata.

W adaptacji do studiów w Polsce pomogliby nauczyciele akademicy Politechniki Krakowskiej, pochodzący z Ukrainy, którzy już mocno zaangażowali się w przygotowanie kształcenia w języku ukraińskim. Będą prowadzić zajęcia i opiekować się grupą ukraińskich studentów. Program studiów na kierunku budownictwo w języku ukraińskim będzie obejmował ten sam zakres tematyczny, co wyróżniony właśnie certyfikatem doskonałości kształcenia politechniczny program studiów w języku polskim. Jest w nim wiele przedmiotów dotyczących m.in. konstrukcji budowlanych, oceny ich stanu i pracy w różnych warunkach. Tę wiedzę można dostosować

także do potrzeb specjalistów, którzy będą oceniać stan budynków po uszkodzeniach wojennych i projektować dla nich rozwiązania techniczne.

Analogiczne podejście zostanie zastosowane na kierunku transport. — *Studenci z Ukrainy będą mogli skorzystać także z pakietu zajęć dodatkowych — wyrównawczych z matematyki i chemii czy poświęconych ukraińskim normom budowlanym. W efekcie będą kończyć studia z inżynierskim dyplomem europejskim oraz z kompetencjami i wiedzą, sprofilowaną również na potrzeby Ukrainy* — wyjaśnia dr hab. Vitalii Naumow, prof. Politechniki Krakowskiej z Wydziału Inżynierii Lądowej.

Nowi studenci będą mogli liczyć na wsparcie pracowników administracyjnych uczelni, samorządu studentów oraz starszych kolegów, którzy już studiują na PK i deklarują pomoc w adaptacji.

Politechnika Krakowska pracuje też nad przygotowaniem oferty kształcenia również na innych kierunkach studiów dla osób uciekających z Ukrainy. Liczba osób, które PK będzie mogła przyjąć już od października tego roku, zależy od możliwości uczelni, ale też m.in. od systemowych rozwiązań, przyjętych przez polski rząd i Ministerstwo Edukacji i Nauki. Oferta skierowana do kandydatów z Ukrainy uzupełni ofertę dla polskich kandydatów, a przewidywana liczba miejsc będzie w nowym roku akademickim analogiczna do tej w ubiegłorocznej rekrutacji.

(mas)

Certyfikat PKA dla budownictwa na PK

Polska Komisja Akredytacyjna przyznała Certyfikat Doskonałości Kształcenia kierunkowi budownictwo, prowadzonemu przez Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej. Certyfikat został przyznany w kategorii „partner dla rozwoju — doskonałość we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym”. Ogółem Prezydium PKA na posiedzeniu, które odbyło

się 10 lutego, wyróżniło certyfikatami siedemnaście kierunków.

W uchwale stwierdzono: „Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stwierdza, że wyżej wymienione kierunki studiów otrzymały pozytywną ocenę programową na 6 lat, popartą dobrymi praktykami w zakresie jakości kształcenia lub udokumentowanymi, regularnymi osiągnięciami

studentów i absolwentów. Wnioski w sprawie przyznania certyfikatów złożyli przewodniczący zespołów działających w ramach dziedzin nauki i dziedziny sztuki, kierując się rekomendacją zawartą w opinii zespołu”.

(R.)

Rekordowe zainteresowanie studentów

Sesja kół naukowych na Wydziale Architektury

Dwa lata pandemii zaburzyły działalność studenckich kół naukowych na Politechnice Krakowskiej. W 2020 r. nie doszło do tradycyjnej sesji uczelnianej kół. W 2021 r. zmodyfikowano dotychczasową formułę prezentowania referatów, rozdzielając sesję na dwa poziomy — wydziałowy i uczelniany. 2 grudnia, podczas uroczystości w sali konferencyjnej pawilonu „Kotłownia”, wręczono nagrody uczestnikom Sesji Studenckich Kół Naukowych na Wydziale Architektury.

W sesji na WA wzięły udział pięćdziesiąt dwie osoby, które wygłosiły trzydzieści dwa referaty. Nagrodzonych zostało sześć referatów, a trzem przyznano wyróżnienia. Najwyżej oceniony został nawiązujący do bieżącej sytuacji sanitarnej referat „Pandemia w architekturze vs architektura pandemii” Patrycji Mikołajek z Koła Naukowego Architektury Najnowszej (opiekun naukowy — prof. Ewa Węclawowicz-Gyurkovich i dr inż. arch. Joanna Białkiewicz).

Dwa drugie miejsca jury przyznało za referaty:

- „Współczesne techniki i technologie w ochronie i ekspozycji ruin zabytkowej architektury sakralnej. Wstęp do analizy odbioru społecznego” Julii Sarwy i Marii Waszczyszyn z Koła Naukowego Historii Architektury Polskiej (opiekun naukowy — dr inż. arch. Elżbieta Waszczyszyn, prof. PK, dr inż. arch. Joanna Białkiewicz);
- „Współczesne rozwiązania architektoniczno-urbanistyczne odpowiedzią na postępujące starzenie się społeczeństwa” Dominiki Poluk z Koła Naukowego „GROW” (opiekun naukowy — prof. Magdalena Jagiełło-Kowalczyk).

Trzy trzecie miejsca przyznano za referaty:

- „Architektura symbiotyczna — przywracanie więzi z naturą w zurbanizowanej postpandemicznej przestrzeni człowieka” Marii Waszczyszyn (opiekun naukowy — prof. Ewa Węclawowicz-Gyurkovich, dr inż. arch. Joanna Białkiewicz);
- „DOM 35 jako przykład drewnianego budownictwa przyszłości” Jakuba Rojka i Krzysztofa Krupy z Koła Naukowego Projektowania Zrównoważonego (opiekun naukowy — prof. Justyna

Laureaci Wydziałowej Sesji Kół Naukowych na Wydziale Architektury razem z prodziekan Justyną Kobylarczyk (druga od prawej) i pełnomocnikiem dziekana Faridem Nasserym (pierwszy od prawej); maseczki zdjęto tylko do zdjęcia

Kobylarczyk, dr hab. inż. arch. Patrycja Haupt, prof. PK);

- „Metafizyczna podróż. Dom Luisa Barragána” Łukasza Dworaka z Koła Naukowego Architektury Najnowszej (opiekun naukowy — prof. Ewa Węclawowicz-Gyurkovich i dr inż. arch. Joanna Białkiewicz).

Trzy wyróżnienia otrzymali: Ada Wolańsk i Michał Zyga z Koła Naukowego „Urban Lab”, Monika Stolarska, Alicja Kot i Wiktoria Kudelska z Koła Naukowego „GROW” oraz Dawid Żurowski z Koła Naukowego Historii Architektury Polskiej.

Oceny przedstawionych referatów dokonało jury, któremu przewodniczył pełnomocnik dziekana WA ds. studenckich kół naukowych dr inż. arch. Farid Nassery. Podkreślał on rekordową liczbę osób, które zgłosiły w 2021 r. swe referaty. Mówił też o dużym zainteresowaniu pracą w kołach naukowych. Obecnie na Wydziale Architektury w dwudziestu sześciu kołach zarejestrowanych jest czterystu pięćdziesięciu studentów.

Podczas grudniowego spotkania poinformowano również o efektach

udziału studentów Wydziału Architektury w Uczelnianej Sesji Studenckich Kół Naukowych, w 2021 r. zorganizowanej w formie posterowej. Wystawę posterów można było oglądać na terenie kampusu PK przy ulicy Warszawskiej od lipca do października. Z grona studentów WA trzecie miejsce zajęły Julia Sarwa i Maria Waszczyszyn, zaś ósme miejsce przypadło Jakubowi Rojkowi i Krzysztofowi Krupie (laureatom, odpowiednio, drugiego i trzeciego miejsca sesji wydziałowej).

(ps)

Zdjęcia: Jan Zych

Krzysztof Krupa i Jakub Rojek, autorzy referatu „DOM 35 jako przykład drewnianego budownictwa przyszłości”, nagrodzonego zarówno podczas sesji wydziałowej, jak i uczelnianej

Laureaci zdobyli dodatkowe punkty w rekrutacji na studia

Rywalizacja o Złote Indeksy PK

Dobiegła końca siódma edycja Konkursu „O Złoty Indeks PK”. W trakcie finałowej rozgrywki, która odbyła się 26 lutego, dodatkowe punkty w rekrutacji na studia na Politechnice Krakowskiej zyskało 57 uczniów szkół ponadpodstawowych.

Nowością siódmej edycji była możliwość wyboru informatyki. Wcześniej rywalizacja toczyła się tylko w dwóch dyscyplinach — matematyce i chemii. Rejestracja do konkursu prowadzona była elektronicznie od 6 grudnia 2021 r. do 6 stycznia 2022 r. Pierwszy etap odbył się *on-line* za pośrednictwem platformy e-learningowej. Do finału zakwalifikowało się 89 osób (46 z matematyki, 32 z chemii oraz 11 z informatyki) z całej Polski. Najliczniej reprezentowane były trzy województwa: małopolskie, podkarpackie i śląskie.

W finałowych zmaganiach wzięło udział 80 uczniów. Drugi etap Konkursu „O Złoty Indeks PK” odbył się stacjonarnie z zastosowaniem wszystkich niezbędnych środków bezpieczeństwa, związanych z ochroną przed COVID-19. Uczestnicy zostali podzieleni na niewielkie grupy — każda z nich rozwiązywała zadania w osobnych salach wykładowych, znajdujących się w obiektach na terenie kampusu Politechniki Krakowskiej przy ulicy Warszawskiej 24. Nad całym przedsięwzięciem czuwała komisja konkursowa, której przewodniczył prorektor ds. studenckich dr inż. Marek Bauer.

Uczestnicy zmagają o Złoty Indeks w salach Politechniki mogli czuć się prawie jak studenci

Uczniowie mieli szansę zdobyć dodatkowe punkty w postępowaniu rekrutacyjnym na wybrany kierunek studiów I stopnia na PK, z wyjątkiem inżynierii wzornictwa przemysłowego na Wydziale Mechanicznym oraz kierunków oferowanych przez Wydział Architektury. Na laureatów czekało 200 (laureaci I stopnia), 100 (laureaci II stopnia) lub 60 (laureaci III stopnia) punktów. Ponadto laureatom I stopnia, po zaliczeniu pierwszego semestru studiów na PK, przyznane zostaną nagrody finansowe w ramach programu „Student Lider pierwszego roku”.

Złote Indeksy PK zdobyło w tym roku 37 osób, mierzących się z zadaniami matematycznymi (laureaci I stopnia — 6 osób; laureaci II stopnia — 14 osób; laureaci III stopnia — 17 osób), 14 osób, które zajmowały się zagadnieniami z chemii (laureat II stopnia; laureaci III stopnia — 13 osób) i 6 osób w zakresie informatyki (laureaci II stopnia — 2 osoby; laureaci III stopnia — 4 osoby).

(bk)

Zdjęcia: Jan Zych

Hrubieszowskie wyzwanie

Politechnika Krakowska wspiera miasto, z którego wywodzi się jeden z najwybitniejszych profesorów uczelni

IZABELA SYKTA

HRUBIESZÓW — najdalej wysunięte na wschód miasto w Polsce — nazywane jest „małą bramą na wschód”. Na Politechnice Krakowskiej silnie kojarzone jest z postacią urodzonego tu profesora Wiktora Zina (1925–2007), długoletniego wykładowcy Wydziału Architektury, wybitnego znawcy i badacza zabytków. Obecnie uczelnię z miastem łączy projekt „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji”¹, zaplanowany na lata 2021–2024.

Pamiętne wykłady

Wielu z nas, absolwentów krakowskiego Wydziału Architektury, zapamiętało Hrubieszów z pięknie ilustrowanych, i równie barwnych w sferze opowieści, wykładów profesora Zina. Niektórzy ze starszych kolegów mieli okazję utrwalac rysunkowo piękno hrubieszowskich zabytków podczas prowadzonych przez profesora praktyk studenckich. O bogatym, wielokulturowym dziedzictwie architektonicznym i krajobrazowym Hrubieszowa szersze kręgi społeczeństwa mogły się dowiedzieć z cyklu programów telewizyjnych „Piórkiem i węglem”, prowadzonych przez Wiktora Zina od 1963 r. przez prawie trzydzieści lat, oraz z wielu jego publikacji, opiewających piękno polskiego krajobrazu i zabytków.

To właśnie postać Wiktora Zina — hrubieszowianina i profesora Wydziału Architektury, mistrza pokoleń i mentora historyków architektury, architektów i konserwatorów — dała asumpt do podjęcia przez Politechnikę Krakowską współpracy z Hrubieszowem i stała się

¹ Projekt „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji” finansowany jest w ramach Programu „Rozwój Lokalny” ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021.

Profesor Wiktor Zin w trakcie programów telewizyjnych z cyklu „Piórkiem i węglem” wyczarowywał na oczach widzów niezwykle urody rysunki zabytków i ginącej architektury ludowej. Fot.: Ze zbiorów Izabeli Sykty

zarazem tej współpracy ideową osią, owocując partnerskim projektem.

Zaczątkiem aktualnego etapu współpracy Politechniki Krakowskiej z Hrubieszowem był udział pracowni architektonicznej IDEeS Architektura i Krajobraz, prowadzonej przez autorkę tych słów, w konkursie architektoniczno-urbanistycznym „Hrubieszowskie »Sutki« i ich sąsiednie otoczenie jako nowa uporządkowana przestrzeń publiczna” w 2018 r. Nie wszyscy wiedzą, że występujące w tytule konkursu „Sutki” (nazwa oryginalna: „sudki”) — to charakterystyczne kramy po obu stronach wąskiej uliczki na hrubieszowskim rynku. Wybudowane na początku XIX w., wzorowane na wschodnich bazarach, do dziś służą do celów handlowych.

Impulsem do podjęcia tematu konkursowego, związanego z Hrubieszowem, było retrospektywne przywołanie pamięci profesora Wiktora Zina i *genius loci* jego rodzinnego miasta. W projekcie uczestniczyła grupa studentek kierunku architektura krajobrazu Wydziału Architektury PK. Wśród nich była hrubieszowianka, Magdalena Tor. Poza nią w skład zespołu autorskiego wchodziła: Izabela Sykta, Dariusz Sykta (architek-

tura), Katarzyna Machaj, Małgorzata Czyszczoń, Justyna Bzdyk (architektura krajobrazu), Martyna Sykta, Mateusz Szewczyk (wzornictwo), Artur Wabik

Rysunek Wiktora Zina przedstawiający historyczną zabudowę Hrubieszowa (Wiktor Zin, „Piórkiem i węglem. Piękno utracone”, Arkady 1974)

„Zinówka”, rodzinny dom Wiktora Zina w Hrubieszowie, listopad 2019 r. Fot.: Izabela Sykta

(projekt muralu). Ogromną satysfakcję przyniosło uzyskanie w konkursie pierwszej nagrody, tym bardziej że praca wygrała również w plebiscyście mieszkańców.

Nabyte dzięki prowadzonym wcześniej w Hrubieszowie projektom rewitalizacji² *know-how* miasto wykorzystało do dalszego rozwoju, przystępując do konkursu w kolejnym programie „Rozwój Lokalny”, w ramach Mechanizmu Funduszy Norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021. W lutym 2020 r. zawarte zostało porozumienie o współpracy Hrubieszowa z Politechniką Krakowską. Synergiczny splot wyżej wspomnianych okoliczności, projektów i spotkań oraz merytoryczna współpraca z samorządem miasta w przygotowaniu wniosku i opracowaniu programu projektu — szczególnie w zakresie działania „Hrubieszowski dom z klimatem”, odwołującego się do dziedzictwa architektonicznego i kulturowego Hrubieszowa oraz spuścizny

² Zrealizowane we wcześniejszych latach projekty rewitalizacji w Hrubieszowie to m.in.: projekt „Otwórzmy Bramę Europy na Wschód — ożywienie społeczno-gospodarcze miasta Hrubieszowa”, realizowany w ramach Programu „Modelowa rewitalizacja miast”, oraz projekt „Rewitalizacja śródmieścia Hrubieszowa szansą na eliminację zjawisk kryzysowych oraz ożywienie społeczno-gospodarcze miasta”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020. Jednym z działań w ramach tego projektu był konkurs „Hrubieszowskie »Sutki« i ich sąsiednie otoczenie jako nowa uporządkowana przestrzeń publiczna”.

profesora Wiktora Zina — doprowadziły finalnie do partnerstwa w ramach wspomnianego na wstępie projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji”. Umowa partnerska między Gminą Miejską Hrubieszów a Politechniką Krakowską została podpisana 2 grudnia 2021 r. w Urzędzie Miasta Hrubieszowa.

Domy z klimatem

W ramach projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji” PK podjęła się realizacji zadań ujętych w dwa działania — „Hrubieszowski dom z klimatem” oraz „Centrum Komunikacyjne Miasta Hrubieszowa”. Pierwszy temat przewiduje opracowanie publikacji naukowych, w tym monografii „Dom i ogród w krajobrazie Hrubieszowa” (w dwóch częściach: „Historia, tradycja, duch miejsca” i „Projektowanie w zgodzie z tradycją”) oraz „Katalog modelowych hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”.

Publikacje te — oparte na kwerendzie bibliotecznej i archiwalnej, konsultacjach naukowych, wyjazdach studialnych, praktykach studenckich, plenerach malarskich, pracach studenckich kół naukowych — przyczynią się do wprowadzenia zagadnienia w obieg naukowy, rejestracji historycznej zabudowy mieszkalnej Hrubieszowa oraz wskazania skutecznych i właściwych metod jej konserwacji i ochrony.

„Katalog modelowych hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem” — zawierać będzie koncepcje projektowe domów z ogrodami, opracowane wspólnie przez pracowników i studentów architektury i architektury krajobrazu Wydziału Architektury PK. Wykorzystane w tym przypadku zostaną wyniki prac naukowo-badawczych,

szkolenia prowadzone przez norweskich regionalistów i projektantów oraz wyniki ogólnopolskiego studenckiego konkursu architektonicznego. Praca wskaże standardy architektoniczno-krajobrazowe do projektowania i budowania współczesnych „hrubieszowskich domów z klimatem”, tj. w zgodzie z *genius loci*, lokalnymi tradycjami budowlanymi i ogrodowymi oraz z zastosowaniem prośrodowiskowych i proklimatycznych technologii — przyczyniając się do estetyzacji przestrzeni oraz poprawy jakości środowiska życia i zamieszkania w Hrubieszowie. Ponadto przewidziano wytyczenie trasy turystycznej i wydanie spacerownika „Szlakiem hrubieszowskich domów z klimatem”, co służyć będzie aktywizacji turystyki kulturowej.

W ramach drugiego działania — „Centrum Komunikacyjne Miasta Hrubieszowa”, powstaną prace naukowo-badawcze i dydaktyczne wspierające rozwój i dostępność komunikacji publicznej w mieście. Zespół projektowy z Politechniki Krakowskiej włączy się w zadanie inwestycyjne gminy, zmierzające do budowy centrum komunikacji autobusowej w Hrubieszowie. Na podstawie wyników partycypacyjnych warsztatów projektowych (w których będą uczestniczyć studenci Wydziału Architektury i Wydziału Inżynierii Łądowej PK oraz uczniowie szkół średnich Hrubieszowa i okolic), a także prac dyplomowych, wykonanych przez studentów, zostaną opracowane: wstępna koncepcja architektoniczna centrum

Izabela Sykta i Magdalena Tor, absolwentka WA PK, współautorka projektu konkursowego „Hrubieszowskie Sutki”, przy pomniku Wiktora Zina na Rynku w Hrubieszowie. Fot.: Dariusz Sykta

komunikacji autobusowej oraz wytyczne urbanistyczno-architektoniczne, krajobrazowe i komunikacyjne. W efekcie powstanie wielobranżowa dokumentacja projektowa, na podstawie której zostanie zrealizowane i oddane do użytku centrum komunikacyjne.

Szeroka współpraca

Głównym wykonawcą projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa – od partycypacji do realizacji” ze strony Politechniki Krakowskiej jest Wydział Architektury. Prace – koordynowane przez dr inż. arch. Izabelę Syktę z Katedry Architektury Krajobrazu (A-08) – są prowadzone we współpracy z: Katedrą Historii Architektury i Konserwacji Zabytków (A-01; koordynacja: mgr inż. arch. Dominika Strzałka-Rogal), Katedrą Projektowania Architektoniczno-Budowlanego (A-04; koordynacja: dr inż. arch. Paweł Mika), Katedrą Planowania Przestrzennego, Projektowania Urbanistycznego i Ruralistycznego (A-05; koordynacja: dr inż. arch. Justyna Tarajko-Kowalska), Katedrą Rysunku, Malarstwa i Rzeźby (A-07; koordynacja: dr hab. inż. arch. Beata Makowska, prof. PK), Katedrą Architektury Krajobrazu (A-08; koordynacja: dr hab. inż. arch. Agnieszka Ozimek, dr inż. arch. Anna Staniewska) oraz Katedrą Urbanistyki i Architektury Struktur Miejskich (A-09; koordynacja: dr inż. arch. Damian Poklewski-Koziół). W działaniu „Centrum Komunikacyjne Miasta Hrubieszowa” współpracujemy z Wydziałem Inżynierii Lądowej i Katedrą Systemów Transportowych (L-06), a koordynatorem prac jest dr inż. Mariusz Dudek.

Projekt zakłada szeroki udział studentów (praktyki inwentaryzacyjne i architektoniczno-krajobrazowe, plenery malarskie, warsztaty projektowe, prace kół naukowych, projekty dyplomowe, ogólnopolski studencki konkurs architektoniczny) oraz wspólne z pracownikami PK prace projektowe (wstępna koncepcja Centrum Komunikacyjnego Hrubieszowa, projekty modelowych „domów z klimatem”).

Wszystkie etapy realizacji projektu będą podsumowane wystawami w galeriach Politechniki Krakowskiej i w Hrubieszowie oraz publikacjami monografii

i artykułów naukowych, katalogów projektów i wystaw, oraz na stronie internetowej projektu w domenie PK – <http://rozwojlokalny-hrubieszow.pk.edu.pl/>, a także na stronach i w mediach społecznościowych współuczestniczących w projekcie katedr. Informacje na temat projektu dostępne są na stronie Urzędu Miasta Hrubieszowa – <https://miasto.hrubieszow.pl/page/rozw%C3%B3j-lokalny-hrubieszowa-od-partycypacji-do-realizacji>.

Wizyta studialna

W dniach od 1 do 3 grudnia 2021 r. reprezentanci zespołu projektowego w towarzystwie studentów odbyli wizytę studialną w Hrubieszowie. W ramach działania „Centrum Komunikacyjne Miasta Hrubieszowa” przeprowadzono wizję terenową w lokalizacji planowanego węzła autobusowego oraz zapoznano się z uwarunkowaniami projektu na spotkaniu z przedstawicielami Biura Rozwoju Lokalnego i jednostkami miejskimi w Urzędzie Miasta.

W ramach wstępnych prac przygotowawczych i kwerendy do zadania „Hrubieszowski dom z klimatem” odbyły się spotkania w Wojewódzkim

Urzędzie Ochrony Zabytków w Zamościu i w Urzędzie Miasta Hrubieszowa z przedstawicielami hrubieszowskich instytucji kultury – Biblioteki Miejskiej, Muzeum im. ks. Stanisława Staszica, Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego, z lokalnymi ekspertami i znawcami historii miasta. Uczestnicy wyjazdu zostali oprowadzeni po mieście w celu identyfikacji i wstępnej dokumentacji tradycyjnych drewnianych domów i hrubieszowskich dworców, które będą przedmiotem prac badawczych i projektowych. Kulminacyjnym punktem spaceru była „Zinówka” – dom rodzinny profesora Wiktora Zina, który zajmuje szczególne miejsce w naszym projekcie.

Ku rewitalizacji komunikacji miasta

Jednym z pierwszych rezultatów współpracy Wydziału Architektury PK z Hrubieszowem są opracowane na WA inżynierskie prace dyplomowe, wpisujące się w działanie „Centrum Komunikacyjne Miasta Hrubieszowa”. W lutym 2022 r. projekty dyplomowe – wykonane przez studentkę architektury – Agatę Stasiowską i studentki architektury

Zespół projektowy z Wydziału Architektury PK w Urzędzie Miasta Hrubieszowa podczas wyjazdu studialnego w grudniu 2021 r. Na zdjęciu od lewej: Anna Wójcik-Dąbrowska (Biuro Rozwoju Lokalnego), Paweł Wojciechowski (zastępca burmistrza), Agnieszka Ozimek, Izabela Sykta, Anna Staniewska (Katedra Architektury Krajobrazu PK), Dominika Dziedzic, Agnieszka Greniuk (studentki PK), Damian Poklewski-Koziół (Katedra Urbanistyki i Architektury Struktur Miejskich PK). Fot.: Urząd Miasta Hrubieszowa

Praca dyplomowa inżynierska wykonana przez inż. arch. Agatę Stasiowską w ramach projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji” (promotor: dr hab. inż. arch. Kinga Racoń-Leja, prof. PK; promotor pomocniczy: dr inż. arch. Damian Poklewski-Kozieł)

Główną ideą projektu było stworzenie landmarku, punktu orientacyjnego w przestrzeni miasta — stąd forma architektoniczna dworca autobusowego, nawiązująca do położenia geograficznego oraz tożsamości miejsca, identyfikująca Hrubieszów jako „wschodnią bramę Polski”. W ramach Centrum Komunikacyjnego Hrubieszowa zaprojektowano jednokondygnacyjny obiekt, złożony z dwóch prostopadłościennych brył, tworzących rodzaj bramy, przez którą można wejść do miasta. Program funkcjonalny budynku niewielkiego dworca obejmuje poczekalnię, strefę socjalną, punkt elektronicznej sprzedaży biletów, przechowalnię bagażu oraz strefę co-workingu. Znalazło się tu także miejsce dla istniejącego warzwywniaka, który pełniłby rolę kiosku gastronomicznego. Całość przykryta jest zielonym dachem, który jednocześnie tworzy zadaszenie nad peronami dla autobusów. Zapewniono miejsca postojowe dla samochodów osobowych oraz taksówek, w tym dla niepełnosprawnych i stanowisko krótkiego postoju *kiss&ride*.

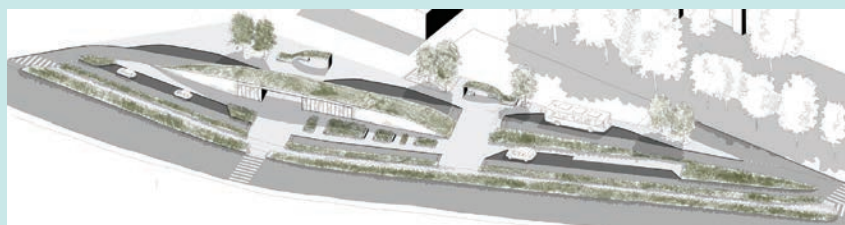
krajobrazu — Magdalenę Marasik i Dagmarę Andrzejewską, pod opieką promotorską dr hab. inż. arch. Kingi Racoń-Lei, prof. PK, dr inż. arch. Damiana Poklewskiego-Koziełła, dr inż. arch. Anny Staniewskiej, prof. Sabiny Kuc i dr inż. arch. Pawła Miki z Wydziału Architektury, konsultowane pod względem komunikacyjno-drogowym przez dr inż. Mariusza Dudka z Wydziału Inżynierii Lądowej — zostały zaprezentowane podczas obron inżynierskich, przy zdalnym udziale przedstawicieli władz samorządowych Hrubieszowa i Biura Rozwoju Lokalnego³.

Należy zaznaczyć, że w 2018 r. Hrubieszów został wykluczony z komunikacji autobusowej PKS. Dotychczasowy dworzec autobusowy zlikwidowano, a funkcjonujący obecnie prowizoryczny „węzeł przystankowy” nie spełnia wymaganych standardów komunikacyjnych, funkcjonalnych i estetycznych. Koncepcje projektowe, opracowane

przez studentów, mogą przyczynić się zarówno do poprawy funkcjonowania miasta i jego lepszego wizerunku, jak i spełnienia potrzeb mieszkańców i przyjezdnych.

W studenckich koncepcjach centrum komunikacji autobusowej w Hrubieszowie skupiono się na:

- wprowadzeniu funkcjonalnych rozwiązań komunikacyjnych, zapewniających sprawną i efektywną

Praca dyplomowa inżynierska wykonana przez inż. arch. kraj. Magdalenę Marasik w ramach projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji” (promotor: dr inż. arch. Anna Staniewska)

Główne założenie projektu to kompleksowa aranżacja krajobrazowa terenu centrum komunikacyjnego oraz funkcjonalna organizacja układu komunikacyjnego z nadaniem priorytetu pieszym, dążenie do zminimalizowania wszelkich barier architektonicznych i zastosowanie rozwiązań z zakresu projektowania uniwersalnego. W projekcie przedstawiono propozycję form zielonych wiat przystankowych i pawilonu wielofunkcyjnego, mieszczącego dodatkowe udogodnienia, takie jak: punkt informacji, kasy biletowe, kawiarnię oraz toalety. Bardzo istotnym aspektem koncepcji jest zieleń — w projektowanych zielonych dachach pawilonu i wiat przystankowych warstwa roślinna to zestawienie rodzimych gatunków traw występujących w tym rejonie. Autorskim pomysłem są łąki kwietne, tzw. „łąki hrubieszowskie”, w których skład wchodzi rodzime gatunki pochodzące z regionalnych zbiorowisk roślinności stepowej (z klasy *Festuco-Brometea*). Zastosowanie tego rodzaju nasadzeń na terenie Centrum Komunikacyjnego Hrubieszowa nawiązuje do tożsamości miejsca i ma walor edukacyjny, budując świadomość ekologiczną mieszkańców i przyjezdnych.

organizację ruchu oraz komfort obsługi i bezpieczeństwo podróżnych;

- zapewnieniu pełnej dostępności i inkluzywności przestrzeni dla różnych grup użytkowników poprzez eliminację barier architektonicznych, wprowadzenie rozwiązań technicznych, umożliwiających korzystanie z przestrzeni osobom z dysfunkcjami i niepełnosprawnym;
- wprowadzeniu ładu przestrzennego i estetyzacji przestrzeni poprzez wyposażenie w funkcjonalne meble miejskie, elementy informacyjne, edukacyjne, oświetlenie, komponowaną zieleń itd.;
- zastosowaniu rozwiązań prośrodowiskowych, ekotechnologii, elementów zielono-błękitnej infrastruktury (w tym: zielone przystanki, dachy, ściany, ekrany, bioretencja itp.), wpływających na poprawę warunków środowiskowych i ograniczających negatywne skutki zmian klimatu, jak miejska wyspa ciepła czy smog, oraz uciążliwości komunikacyjne, jak hałas czy zanieczyszczenia;
- identyfikacji przestrzennej i wizualnej przystanku jako „bramy do miasta”, „wschodniej bramy Polski i Unii Europejskiej” czy „najdalej na wschód wysuniętego miasta w Polsce”.

³ Informacje o obronach dyplomowych prac inżynierskich, podejmujących temat Centrum Komunikacyjnego Miasta Hrubieszowa i wykonanych na Wydziale Architektury PK w roku akademickim 2021/2022, zamieszczono m.in. na stronie projektu — <http://rozwojlokalny-hrubieszow.pk.edu.pl/prace-dyplomowe-inzynierskie-dotyczace-centrum-komunikacyjnego-hrubieszowa/> oraz na stronie Katedry Architektury Krajobrazu — <http://www.architektura-krajobrazu.pk.edu.pl/news/279>.

Praca dyplomowa inżynierska wykonana przez inż. arch. kraj. Dagmarę Andrzejewską w ramach projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji” (promotor: prof. Sabina Kuc; promotor pomocniczy: dr inż. arch. Paweł Mika)

Projekt rewitalizacji centrum komunikacji autobusowej w Hrubieszowie zakłada stworzenie funkcjonalnego węzła przesiadkowego, obsługującego podróżnych z okolicznych miejscowości, jak i przemieszczających się komunikacją miejską, a także korzystających z kursów dalekobieżnych. Celem projektu były — uporządkowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej, zwrócenie uwagi na większą dostępność, usunięcie barier architektonicznych, utrudniających korzystanie z miejsca osobom z dysfunkcjami ruchu i zmysłów, a także na ergonomię i komfort użytkowników; ograniczenie uciążliwości komunikacyjnych, zwłaszcza związanych z hałasem. Zaproponowano rozwiązania ochraniające budynki mieszkalne przed hałasem w postaci zabudowy wiaty przystankowej, tworzącej pełną przegrodę pionową oraz zielonych ekranów akustycznych z pnączami, co może przyczynić się nawet do kilkukrotnego obniżenia poziomu hałasu. Perony przystanku nakryto zielonym dachem, barwną kompozycją roślinną, atrakcyjną zwłaszcza dla mieszkańców okolicznych bloków.

Do inżynierskich projektów dyplomowych — prezentujących studenckie wizje centrum komunikacji autobusowej w Hrubieszowie — dołączają w semestrze letnim 2021/2022 dyplomy magisterskie, również podejmujące ten temat. Na ich podstawie we współpracy dyplomantów, promotorów i pracowników naukowo-dydaktycznych Politechniki Krakowskiej powstanie wstępna koncepcja hrubieszowskiego centrum komunikacyjnego.

*

Zadania realizowane przez Politechnikę Krakowską, partnera projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji”, pokazują możliwości i rezultaty osiągnięte w wyniku wspólnych działań na rzecz Europy zielonej, konkurencyjnej i sprzyjającej integracji społecznej w ramach grantów finansowanych z funduszy EOG i funduszy norweskich. Wpisują

się też w hasło promocyjne beneficjenta projektu: „Hrubieszów — Miasto z Klimatem”.

Post scriptum

Po napaści Rosji na Ukrainę przygraniczny Hrubieszów otworzył szeroko „wschodnią bramę Polski” dla uchodźców, udzielając im schronienia i pomocy. Do mieszkańców i władz Hrubieszowa kierujemy wyrazy wsparcia i solidarności. Szczególnie łączymy się z położonym po drugiej stronie granicy Sokalem — miastem

partnerskim Hrubieszowa, uczestniczącym także w projekcie „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji”.

Po podpisaniu umowy partnerskiej w grudniu 2021 r. prezydent Sokala i dyrektor Agencji Współpracy Międzynarodowej i Turystyki w Sokalu zaprosili przedstawicieli Wydziału Architektury PK do nawiązania ściślejszej współpracy dotyczącej rejestracji polskiego dziedzictwa architektonicznego w rejonie ukraińskiego miasta. Proponowali odwiedzenie go w ramach praktyk studenckich w lipcu 2022 r. Te plany, niestety, trzeba odłożyć na dalszą przyszłość.

Z Sokalem łączy Politechnikę Krakowską jeszcze jeden wątek. To stąd wywodzi się rodzina Jaime Lenera (1937–2021) — wybitnego brazylijskiego urbanisty, architekta i polityka, jednego z pionierów zrównoważonego rozwoju w urbanistyce i polityce miejskiej — któremu PK nadała w 1999 r. godność *doctora honoris causa*.

Dr inż. arch. Izabela Sykta jest pracownikiem Katedry Architektury Krajobrazu na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. Tytuł i śródtytuły pochodzą od redakcji.

Uczestnicy podpisania umowy partnerskiej między Hrubieszowem i Sokalem w grudniu 2021 r. (od lewej): Igor Daciuk — dyrektor Agencji Współpracy Międzynarodowej i Turystyki w Sokalu, Kasjan Sergij Wasilowicz — prezydent Sokala, Izabela Sykta — Wydział Architektury PK, Paweł Wojciechowski — zastępca burmistrza Hrubieszowa. Fot.: Urząd Miasta Hrubieszowa

Aleje Trzech Wieszczów w obliczu ważnych decyzji

Eksperci poszukują najlepszego sposobu przekształcenia drugiej obwodnicy Krakowa w trakt przyjazny dla mieszkańców i gości miasta

LESŁAW PETERS

WSZECHWIEDZĄCA Wikipedia głosi: „formalnie nie ma takiej alei w Krakowie”. Jej nazwa, czytamy tamże, jest tylko „nazwą zwyczajową, kolokwializmem”. Nie przeszło to jednak organizatorom ubiegłorocznego Międzynarodowego Biennale Architektury w Krakowie poświęcić Alejom Trzech Wieszczów osobnego panelu. Współorganizatorem tej debaty była Politechnika Krakowska.

Uczestnicy panelu dyskusyjnego „Aleje Trzech Wieszczów: wczoraj, dziś, jutro” podczas Międzynarodowego Biennale Architektury

W ślad za Plantami

Ramy Krakowa średniowiecznego wyznaczają dzisiejsze Planty. Powstały one na początku lat dwudziestych XIX wieku, po wyburzeniu stojących tu wcześniej murów obronnych. Na przełomie XVIII i XIX wieku, w wyniku rozwoju technik wojennych, średniowieczne mury zamiast stanowić przeszkodę dla nacierających wojsk, stały się przeszkodą w rozwoju miasta. W miejscu dawnych obwarowań i fos powstał teren przeznaczony do spacerów i korzystania z różnych rozrywek. W drugiej połowie XIX wieku na krakowskich Plantach sprzedawano „limoniady”, a w otwartym pawilonie zaczęły koncertować orkiestry wojskowe.

Prawdziwą ozdobą Plant stała się zielen. W 1844 r. było tu już 8750 drzew — głównie kasztanów, a także klonów, lip, jesionów, wiązów. W 1918 r. przed gmachem Collegium Novum zasadzono Dąb Wolności. Atrakcją, szczególnie dla dzieci, stała się utworzona w 1904 r. sadzawka z fontanną. W różnych miejscach wzniesiono pomniki poświęcone wybitnym Polakom. Porządku na Plantach pilnowali plantowi, których pamiętają starsi mieszkańcy miasta. Pod koniec lat osiemdziesiątych XX wieku postanowiono podzielić Planty na osiem ogrodów.

Przebieg dawnych murów miejskich i usytuowanie baszt zaznaczono za pomocą niewielkich murków.

Podobną genezę mają Aleje Trzech Wieszczów. Ciągną się one tam, gdzie na przełomie XVIII i XIX wieku Austriacy otoczyli Kraków wałem. Liczył on ponad 5,6 kilometra długości, a przed nim znajdowała się — podobnie jak przed murami średniowiecznymi — fosa, zasilana wodami Rudawy i Białuchy. W latach 1887–1888 na wale zbudowano linię kolejową, zwaną cyrkumwalacyjną, czyli obwodową. Służyła ona do celów wojskowych, łącząc stację Kraków-Łobzów z fortami Twierdzy Kraków. Gdy w 1905 r. miasto wykupiło od wojska teren obwałowań, a w 1911 r. zlikwidowano linię kolejową, rada miejska postanowiła wytyczyć tędy reprezentacyjny bulwar Krakowa.

Przyjęto koncepcję budowy trasy szerokiej, dwupasmowej, ze szpalem zieleni w środku. Efekt był jednak znacznie skromniejszy niż w przypadku Plant. W Alejach nie pojawiły się pomniki (choć poszczególnym odcinkom arterii nadano w 1912 r. imiona Krasieńskiego, Mickiewicza i Słowackiego — postaci jak najbardziej „pomnikowych”) i nie wyodrębniono ogrodów, o sadzawce z wodotryskiem już nie

wspominając. Wprost przeciwnie, podkreślający wyjątkowość Alej pas zieleni w bliższych nam czasach został zwężony, gdy za konieczne uznano dodanie po jego obu stronach po jednym pasie jezdni, co w praktyce położyło kres niedzielnym spacerom tym traktem. Rosnące skażenie powietrza, w związku z nasilającym się ruchem samochodów, ostatecznie położyło kres rekreacyjnej roli założenia.

Pomnik odzyskanej niepodległości

Kwestia przyszłości Alej Trzech Wieszczów stała się jednym z głównych tematów XVI Międzynarodowego Biennale Architektury w Krakowie. Odbędzie się ono 26–27 października 2021 r. (informacja o tym wydarzeniu ukazała się w grudniowym wydaniu „Naszej Politechniki”). Kuratorem i moderatorem panelu dyskusyjnego „Aleje Trzech Wieszczów: wczoraj, dziś, jutro” była dr hab. inż. arch. Marta A. Urbańska, prof. PK, związana z Katedrą Historii Architektury i Konserwacji Zabytków PK. Do podjęcia zagadnienia, jak mówiła, skłoniły ją z jednej strony własne zainteresowania historią i związki rodzinne z Twierdzą Kraków, z drugiej

Początek alei Krasińskiego i drugiej obwodnicy Krakowa (kolo „Jubilata”)

zaś strony — oczywiste znaczenie Alej dla Krakowa oraz ich postępująca degradacja. Poza tym fakt, że obecny ich stan wymaga interwencji, doskonale konweniował z naczelnym hasłem Międzynarodowego Biennale Architektury: RE-USE (ponowne użycie).

Jak zwracano uwagę w trakcie debaty panelistów, problem Alej Trzech Wieszców należy rozpatrywać w kontekście podobnych arterii w miastach naszej części Europy. W szczególności chodzi o wiedeński Ring, ale także o wielki bulwar obwodowy Nagykörút w Budapeszcie, Viale w Mediolanie, czy też bulwar Kurfürstendamm w zachodnim Berlinie. Wszak zaplanowana po 1918 r. rozbudowa Alej Trzech Wieszców miała być swego rodzaju pomnikiem odzyskania niepodległości — miała przekształcić tę przestrzeń w reprezentacyjną arterię miasta, będącą świadectwem nowoczesności odrodzonego państwa.

Udało się to spełnić pod względem architektonicznym. Przy alei Krasińskiego i alei Słowackiego wyrosły modernistyczne kamienice, zaś przy położonej w środku tego ciągu komunikacyjnego alei Mickiewicza wzniesiono monumentalne gmachy użyteczności publicznej. W latach 1921–1936, na przekazanej przez miasto jeszcze przed I wojną światową działce przy alei Mickiewicza 30, wybudowano gmach główny Akademii Górniczej (od 1949 r. Akademii Górniczo-Hutniczej), tak reprezentacyjny, że hitlerowcy, po wkroczeniu w 1939 r. do Krakowa, uznali za stosowane umieszczenie tu siedziby rządu Generalnego

Gubernatorstwa. W latach 1926–1928 powstał budynek Śląskiego Seminarium Duchownego (z monumentalnymi płaskorzeźbami Xawerego Dunikowskiego). W 1934 r. rozpoczęto budowę gmachu Muzeum Narodowego, przerwana przez wybuchy wojny i dokończoną dopiero w latach siedemdziesiątych. Stojący po sąsiedzku budynek Biblioteki Jagiellońskiej również nie doczekał się ukończenia przed początkiem wojny i ostateczny kształt przyjął dopiero w 2001 r.

Po wojnie, w drugiej połowie lat sześćdziesiątych, do tej gamy okazałych obiektów dołączyła usytuowana już przy alei Krasińskiego efektowna bryła kina „Kijów” wraz z wzniesionym obok hotelem „Cracovia” — dwa dzieła zaprojektowane przez profesora Witolda Cęckiewicza, długoletniego pracownika Politechniki Krakowskiej.

Tacy „goście” w Alejach — tu w pobliżu Muzeum Narodowego — nie należą do rzadkości

Architekturze Alej, zasługującej na miano jednej z wizytówek miasta, nie przydają splendoru strumienie pędzących dziś nieustannie aut.

Cel główny: uspokoić ruch

Do udziału w panelu dyskusyjnym na temat dzisiejszych problemów Alej Trzech Wieszców i ich perspektyw zaproszono międzynarodowe grono architektów, urbanistów, inżynierów, aktywistów miejskich, a także przedstawicieli władz miasta, dyrektora Zarządu Transportu Miejskiego mgr. inż. Łukasza Franka. Debata skoncentrowała się na ocenie stanu obecnego i możliwościach rewitalizacji. Celem było danie impulsu do dyskusji obywatelskiej i profesjonalnej.

Moderująca panel dr hab. inż. arch. Marta A. Urbańska, prof. PK podkreślała pożyteczność i piękno arterii, a także śmiałość, z jaką celowo i konsekwentnie zostało zrealizowane to założenie urbanistyczne. Mówiła o wypełnieniu go świetną architekturą, prawie w całości zbudowaną w epoce odzyskanej niepodległości. Zwróciła uwagę, że z uwagi na profil i szeroki pas zieleni Aleje Trzech Wieszców mają potencjał wręcz parkowy.

Debata skoncentrowała się głównie na problemie uspokojenia ruchu i wzmocnienia transportu zbiorowego. Wskazywano też na potrzebę rozbudowy przestrzeni publicznych. Dr inż. Marek Bauer, prorektor Politechniki Krakowskiej stwierdził, że dziś niewiele zostało z reprezentacyjnego charakteru Alej Trzech Wieszców i alejami są one już tylko z nazwy.

Stan zieleni w Alejach Trzech Wieszczów jest przedmiotem troski ekspertów; na zdjęciu: fragment alei Krasińskiego

Główną odpowiedzialność za przeciążenie tej arterii ruchem ponosi przedłużający się brak innych rozwiązań komunikacyjnych. Aleje — jak to ujęła Marta Urbańska — padły ofiarą własnego sukcesu. Liczący prawie milion mieszkańców Kraków jest odwiedzany codziennie przez setki tysięcy turystów, osób dojeżdżających do pracy i uczestników ruchu tranzytowego. Brak konsekwentnego planowania i realizacji kolejnych obwodnic, które mogłyby wyprowadzić ruch kołowy poza miasto, doprowadził do ich degradacji.

Głos ekspertów

Propozycje rozwiązania problemu przedstawił prof. Andrzej Szarata, dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej PK. Zaprezentował on trzy warianty możliwych zmian, których efektem mogłoby być zmniejszenie ruchu w centrum miasta. Wśród proponowanych rozwiązań znalazło się poprowadzenie Alejami Trzech Wieszczów linii tramwajowej. Zaprojektowanie takiej linii zostało powierzone wybranej w przetargu firmie Sweco Polska.

Wprowadzenie tramwaju ma swoich zwolenników, ale i przeciwników. Miasto rozważa budowę linii łączącej Nowy Kleparz z placem Inwalidów, ale nie brak głosów za przedłużeniem tej linii do końca alei Krasińskiego, pod sam „Jubilat”. Alternatywą jest poprowadzenie tramwaju tunelem podziemnym pod Alejami, co budzi nie mniejsze kontrowersje.

Debata podczas ubiegłorocznego Biennale Architektury stanowiła okazję

do zapoznania się z opiniami ekspertów reprezentujących różne punkty widzenia i prezentujących rozwiązania wprowadzone w różnych miastach. Przykład zaczerpnięty z Łodzi przedstawiła Sylwia Krzysztofik i Jakub Krzysztofik (3D Architekci z wizją). Rozwiązanie warszawskie zostało zaprezentowane w wystąpieniu Barbary Jędrzejczyk. Przykład Budapesztu, gdzie wzdłuż całego bulwaru Nagykörút (łąiącego półkoleście most Małgorzaty i most Petőfiiego na Dunaju) kursuje tramwaj, przedstawił Árpád Szabó. Mediolański sposób podejścia do problemu naświetlił w swym wystąpieniu Andrea Oldani.

Na Politechnice Krakowskiej, w ramach warsztatów na Wydziale Architektury, wykonane zostały projekty studialne. W trakcie panelu przedstawiła je dr hab. inż. arch. Kinga

Fragment alei Słowackiego przy Nowym Kleparzu

Racoń-Leja, prof. PK z Katedry Urbanistyki i Architektury Struktur Miejskich. Do zagadnienia odnieśli się w dyskusji również mieszkający przy Alejach Trzech Wieszczów Piotr Lewicki i Krystyna Łyczakowska. W sumie zebrany został obfity materiał do dalszych przemyśleń i analiz.

Stwórzmy promenadę

Debata zarysowała z grubsza kierunek zmian, jakie prawdopodobnie nastąpią w wyglądzie Alej w niezbyt odległej przyszłości. Choć kwestia wprowadzenia tramwaju wydaje się mieć kluczowe znaczenie ze względu na potrzebę ograniczenia ruchu samochodowego, zmiany dotyczyć też będą innych aspektów funkcjonowania arterii jako przestrzeni miejskiej. W dyskusji wskazywano na konieczność poszerzenia chodników i przesunięcia pasów zieleni, aby uzyskać efekt prawdziwej promenady. W szczególności zmiany te miałyby dotyczyć alei Słowackiego, gdzie dominuje zabudowa mieszkalna. Uporządkowania wymaga zaniedbany dziś, zubożony pod względem gatunków roślin, jak i kompozycji, pas zieleni.

Zdaniem Marty Urbańskiej potrzebujemy zmiany w myśleniu o mieście z perspektywy zarządzania przestrzenią. Niezbędne jest zrezygnowanie ze stosowania rozwiązań wycinkowych na rzecz integralnych, aby w Alejach Trzech Wieszczów mogła powstać przyjazna przestrzeń publiczna.

Zdjęcia: Jan Zych

Mongolska przygoda — po polsku

Podróżnik Piotr Śliwiński ze swojego sposobu na życie w pandemii uczynił przedmiot badań naukowych

LESŁAW PETERS

DWA lata temu Piotr Śliwiński zamieszkał w swoim nowym domu. Zbudował go sam. Chciałoby się dodać: jak przystało na absolwenta Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej. Przecież studiował tu budownictwo, a jako specjalizację wybrał teorię konstrukcji inżynierskich. Nie posłużył się jednak którąkolwiek z technologii stosowanych na budowach w naszym kraju. Sięgnął do tradycji zaczerpniętej z dalekich azjatyckich stepów.

Podróżnik zatrzymany przez pandemię

Dla nas — ludzi przywykłych do życia w blokach, kamienicach czy domach jednorodzinnych — egzystencja w jurcie to zupełnie nietypowa sytuacja. Piotr Śliwiński to człowiek z kilkunastoletnim doświadczeniem życia na walizkach, mówiąc ściślej: „na plecaku” lub w namiocie na zdobywanych lodowcach. Wędrowka po świecie stała się dla niego sposobem na życie. Wybierając za każdym razem inną trasę, okrążył kulę ziemską dwunastokrotnie! „Po drodze” zdobył Mount Everest i siedem innych szczytów Korony Ziemi.

Wybuch światowej pandemii w pierwszych miesiącach 2020 r. spowodował zamknięcie granic, uniemożliwiając swobodne podróżowanie. Piotr Śliwiński był zmuszony zatrzymać się, przynajmniej na jakiś czas, w jednym miejscu. Zrobił to na swój sposób, odwołując się do doświadczeń wyniesionych z podróży i sięgając po rozwiązanie typowe dla ludzi nawykłych do koczowniczego trybu życia. Zbudował jurty. Najpierw jedną, potem następne.

Pierwszą zbudował w Krakowie, gdzie przed laty studiował. A gdy trochę w niej pomieszkał, powrócił na swoją dawną uczelnię — Politechnikę Krakowską, by podzielić się zdobytym podczas podróży doświadczeniem

Tak zaczyna się budowa jurty

i poszerzyć zdobyte przed laty wykształcenie. I tak magister inżynier Piotr Śliwiński stał się doktorantem. Jurcie zaś przyszło odegrać w tej sprawie niebagatelną rolę.

Goście, goście...

Początkowo swoją jurty Piotr Śliwiński postawił na Czerwonym Prądniku, w pobliżu skrzyżowania alei 29 Listopada i ulicy Opolskiej. Gdy odwiedziła go dr inż. Jolanta Szadkowska, kierująca na PK Szkołą Biznesu, otrzymał zaproszenie do podzielenia się ze słuchaczami polsko-amerykańskich studiów MBA swoją wiedzą o Azji. Uczestnikom tego spotkania stworzył okazję do zapoznania się z samą jurty, bowiem kilka dni wcześniej ustawił ją na terenie Wydziału Mechanicznego PK. W następnych tygodniach nietypowy namiot stał się celem pielgrzymek wielu osób z całej uczelni. Goście z zaciekawieniem oglądali przytulne wnętrza mongolskiego domu, a Piotr Śliwiński oprowadzając po jurcie, mógł się poczuć jak kustosz cennego zabytku.

Wśród gości, przywiezionych na ogół zwykłą ciekawością, były

też osoby oferujące cenne rady. Bardzo pożyteczne okazały się rozmowy z dr. hab. inż. Tomaszem Kisilewiczem, prof. PK, który doradził, jak skutecznie założyć termo- i hydroizolację. Dzięki wyłożeniu podłogi styropianem i obłożeniu konstrukcji specjalną folią refleksyjną Aluthermo z Belgii zimą Śliwiński spędził w komfortowych warunkach. Gdy na zewnątrz temperatura spadła do minus 20 stopni Celsjusza, w środku było plus 20 stopni.

— W Mongolii zimą występują jeszcze niższe temperatury, ale tam jest inny klimat — wyjaśnia Piotr Śliwiński. — W Mongolii klimat jest suchy, a u nas mamy dużo wilgoci, która destrukcyjnie wpływa na konstrukcję namiotu. Dlatego konieczne było zmodyfikowanie jurty, dostosowanie jej do naszych warunków klimatycznych.

W długim korowodzie gości nie zabrakło dziennikarzy. O stojącej na Politechnice jurcie zaczęły pisać i mówić media. Zjawili się reporterzy stacji telewizyjnych (TVP, Polsat, TVN, Rozgłos TV – Nowa Huta), rozgłośni radiowych (Radio ESKA, Polskie Radio, Radio ZET). O jurcie ukazały się materiały na łamach prasy („Dziennik Polski”,

Wnętrze jurty, kampus PK w Czyżynach

„Gazeta Krakowska”, „Super Express”) oraz na wielu portalach internetowych. Dlatego Śliwiński mówi, że jurta spełniła też funkcję promocyjną. Z czasem doszły kolejne funkcje.

Miejsce na biznes i promocję kultury

Zainteresowanie stojącą przy Wydziale Mechanicznym jurta z czasem zaczęło zataczać coraz szersze kręgi. W maju 2021 r. analogiczny obiekt Piotr Śliwiński zbudował na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie przy ulicy Rakowickiej. Uruchomiony tu został Biznesowy Punkt Konsultacyjny CSHUB, świadczący usługi doradcze dla cudzoziemców zainteresowanych szeroko pojętą aktywnością w biznesie. Punkt zaczął działać 21 czerwca w ramach międzynarodowego projektu Interreg CE Taskforcome, realizowanego w partnerstwie z wojewodą małopolskim.

W otwarciu punktu wziął udział rektor UEK prof. Stanisław Mazur. Przybył też konsul generalny Ukrainy w Krakowie Wiczesław Wojnarowski, któremu towarzyszyli przedstawiciele osiemdziesięciotysięcznej wtedy społeczności ukraińskiej w naszym mieście. Piotr Śliwiński stał się jednym z konsultantów, udzielając przez pół roku porad podczas dyżurów pełnionych dwa razy w tygodniu. W CSHUB cudzoziemcy uzyskiwali informacje na temat zasad otwierania i prowadzenia

biznesu, legalizacji pobytu, pracy w Polsce i spraw życiowych związanych z bytym w Krakowie.

Jurty na UEK i PK stały się też centrami zorganizowanych przez Śliwińskiego w dniach 5–7 listopada 2021 r. „Dni Mongolskich w Krakowie”. Wydarzenie współorganizowało Stowarzyszenie Ekologiczna Wspólnota Środowiskowa razem ze Stowarzyszeniem Aikido Aikikai i Stowarzyszeniem Mongołów w Polsce. Partnerami tego wydarzenia, poza UEK i PK, były: Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie, firma Buszek, TCF HUB, Salezjański Wolontariat Misyjny „Młodzi Świata”, Ambasada Mongolii w Polsce oraz Zamek Królewski na Wawelu. Po zakończeniu programu „Dni Mongolskich” wewnątrz jurty na UEK została wystawa, na którą złożyły się przedmioty i zdjęcia przywiezione z Mongolii przez trzech podróżników: Marcela Kwaśniaka, Witolda Fedorowicza-Jackowskiego i Piotra Śliwińskiego.

Za wsparcie imprezy na Politechnikę popłynęły podziękowania od różnych instytucji, a list z podziękowaniami do rektora PK wyśtosiwał ambasador

Mongolii w Polsce Dorj Barkhas. Z Międzynarodowego Centrum Kształcenia PK i krakowskiej Szkoły Podstawowej nr 114 nadeszły prośby o powtórzenie wydarzenia.

„Dni Mongolskie w Krakowie” zgromadziły około trzystu osób. Pozwoliły zintegrować społeczność mongolską mieszkającą w Polsce i przybliżyły mieszkańcom Krakowa kulturę mongolską. Można było podziwiać tradycyjne stroje, degustować potrawy, oglądać zawody strzeleckie, posłuchać zespołu mongolskiego i opowieści o zwyczajach.

Pod lupą nauki

Powrót do korzeni — na Czyżyny, gdzie Piotr Śliwiński mieszkał podczas studiów w akademiku PK, i na samą Politechnikę — obudził tęsknotę za... nauką. Przypomnienie sobie wiedzy, wyniesionej kilkanaście lat temu ze studiów, sprawiło mu — jak twierdzi — dużo satysfakcji, chociaż odnowienie wiedzy, przykładowo na temat wytrzymałości materiałów budowlanych, wymagało sporej pracy.

Wysiłek jednak się opłacił. We wrześniu 2021 r. mgr inż. Piotr Śliwiński zdał egzamin do Szkoły Doktorskiej Politechniki Krakowskiej i po odbyciu rozmowy kwalifikacyjnej został przyjęty w ramach dyscypliny inżynieria lądowa i transport.

Promotorem jest prof. Andrzej Flaga z Laboratorium Inżynierii Wiatrowej WIL, promotorem pomocniczym — dr inż. Katarzyna Nowak, kierownik Katedry Budownictwa Ogólnego

Piotr Śliwiński (z lewej) z gośćmi — rektorem AWF Andrzejem Klimkiem i kanclerzem AWF Pawłem Potoczkiem

Podczas „Dni Mongolskich w Krakowie” jurcję na terenie kampusu PK odwiedziła mieszkająca w Krakowie rodzina mongolska w tradycyjnych strojach narodowych

i Fizyki Budowli WIL. Za sprawą podróżnika jurcja trafiła więc pod lupę nauki, bo głównym zagadnieniem pracy doktorskiej będzie wpływ wiatru na jurcję mongolską.

Potrzebę podjęcia badań tak nietypowego obiektu Śliwiński motywował zainteresowaniem jurcjami w naszym kraju. Obecnie niektóre firmy wytwarzają konstrukcje przypominające kształtem jurcję, ale stosują wyłącznie europejskie materiały i rozwiązania konstrukcyjne.

Temat interdyscyplinarny

Doktorant zwraca uwagę, że zainteresowanie jurcjami w Polsce stale rośnie. Popularność zyskuje tzw. *glamping* (od angielskiego: *glamorous camping*, luksusowe biwakowanie). Niewątpliwie namiot w stylu mongolskim jest o wiele wygodniejszy i bezpieczniejszy od najlepszego tradycyjnego namiotu turystycznego. Jurcje są też wykorzystywane jako leśne przedszkola, pomieszczenia do prowadzenia lekcji i warsztatów, organizowania ćwiczeń.

To, zdaniem Śliwińskiego, uzasadnia podjęcie w ramach doktoratu badań służących opracowaniu jurcji dostosowanej do warunków polskich. Jurcja łączącej kilka tysięcy lat mongolskiej tradycji z nowoczesnymi rozwiązaniami i technologiami dostępnymi w Polsce. Temat zainteresował szersze grono

pracowników naukowych Politechniki Krakowskiej. Związał się interdyscyplinarny zespół, skupiający specjalistów z kilku wydziałów.

Nie powinno to dziwić. Wszak tego typu budownictwo odznacza się różnymi zaletami. Przede wszystkim należy do nich szybki montaż i łatwość demontażu oraz transportu konstrukcji w nowe miejsce. Do tego dochodzi możliwość zamieszkania w bezpośrednim sąsiedztwie przyrody, a także tani sposób na mieszkanie w czasach kryzysu i niepewnej przyszłości.

Obecne usytuowanie jurcji na otwartej przestrzeni kampusu PK na Czyżynach, z dala od budynków umożliwia prowadzenie pomiarów i badań związanych z oddziaływaniem wiatru na komfort użytkowy, a także na bezpieczeństwo konstrukcji.

Warunki brzegowe

Kojarząca się do tej pory z mongolskimi stepami jurcja, przypominać zaczęła laboratorium naukowe. W ubiegłym roku zainstalowane w niej zostały przyrządy pomiarowe: stacja meteorologiczna, sensory do pomiaru stężenia dwutlenku węgla i urządzenia do pomiaru komfortu użytkowego. W dalszych planach przewiduje się umieszczenie jurcji (lub jej nieco zmniejszonego modelu) w tunelu aerodynamicznym wznoszono-ego właśnie na terenie czyżyńskiego

kampusu, w pobliżu jurcji, Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej. Dzięki prowadzonym tu badaniom można będzie określić warunki brzegowe do zachowania bezpieczeństwa mieszkańców mongolskiego namiotu, a także znaleźć sposoby zabezpieczenia go przed destrukcyjnymi skutkami silnego wiatru. Prof. Andrzej Flaga podkreśla, że badania takiego nietypowego obiektu w nowym tunelu aerodynamicznym będą miały unikatowy charakter w skali światowej.

Efektom prowadzonych prac badawczych w jurcji są powstające publikacje naukowe. Pierwszy artykuł (140 pkt) — którego autorami są: dr hab. inż. Tomasz Kisilewicz, prof. PK (WIL), mgr inż. Katarzyna Nowak-Dziesko (WIL), dr inż. Katarzyna Nowak (WIL), prof. Sabina Kuc (WA), dr hab. inż. Ksenia Ostrowska (WM), prof. PK i mgr inż. Piotr Śliwiński — ukazał się w grudniu 2021 r. w wydawanym w Bazylei (Szwajcaria) angielskojęzycznym periodyku „Energies” (volume 14, issue 24, 8544). Zainteresowanie udziałem w następnych wspólnych publikacjach wyrazili też specjaliści z innych krakowskich uczelni. Współpracę naukową z podróżnikiem już rozpoczęli profesorem Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie, którzy przed czterema laty badali organizm Śliwińskiego podczas eksperymentu na Wydziale Mechanicznym w komorze technoklimatycznej PK w ramach projektu „Oswajamy mróz”, polegającego na kilkudniowym przebywaniu w temperaturze minus 50 stopni Celsjusza.

Sam Piotr Śliwiński stale poszerza zakres swojej wiedzy i doświadczeń związanych z eksploatacją jurcji. Ubiegłego roku często zamieszkiwał w jurcji stojącej na warszawskim Ursynowie i zbudował już kilka takich obiektów w innych miejscowościach w Polsce. Obecnie z zadowoleniem przyznaje, że ma kolejnych klientów na zakup i budowę tradycyjnych jurcji mongolskich.

Oczekuje, że w efekcie prowadzonych obecnie badań zaproponować będzie można rozwiązania, które pozwolą budować w Polsce jurcje mogące w pełni gwarantować funkcje mieszkalne i użytkowe, mimo innych niż w Mongolii warunków klimatycznych.

Zdjęcia: Ze zbiorów Piotra Śliwińskiego

Stanisław Kmiecik — malarstwo 10 lutego — 4 marca 2022 r.

Stanisław Kmiecik — artysta malujący ustami i stopami — zaprezentował w Galerii „Gil” prace z ostatnich dwudziestu lat. Wystawa została zorganizowana w ramach współpracy Politechniki Krakowskiej z Fundacją Sztuki Osób Niepełnosprawnych. Artysta związany jest z Fundacją od początku jej istnienia.

Najchętniej maluje krajobrazy, zwłaszcza rodzinnych okolic Nowego Sącza. Na wystawie znalazły się prace olejne, pastele i akryle. W trakcie krótkiej wizyty, złożonej w Galerii w czasie trwania wystawy, Stanisław Kmiecik usiadł na krześle, zsunął prawy but i wykonał stopą rysunek prezentowany poniżej.

Pięćdziesięcioletni dziś artysta zaczął malować w wieku pięciu lat, jest samoukiem i amatorem. Należy do Światowego Związku Artystów Malujących Ustami i Nogami, mającego siedzibę w Liechtensteinie. Od 1987 r. był stypendystą, a od 2005 r. jest członkiem zrzeszonym Związku — to wyróżnienie spotkało niewielu Polaków.

(dz)

Studenckie projekty domów

W ramach przedmiotu projektowanie architektoniczno-urbanistyczne, prowadzonego w Katedrze Projektowania Architektonicznego na Wydziale Architektury PK, studenci trzeciego roku (piątego semestru) otrzymali zadanie „Dom narożny w kwartale zabudowy miejskiej”, zaś studenci drugiego roku (trzeciego semestru) — zadanie „Dom albo gra z sześcianiem”. Gotowe dzieła, w postaci perspektyw domów, zostały pokazane na wystawie otwartej 28 lutego 2022 r. w budynku wydziału przy ulicy Warszawskiej 24.

Prace przedstawiają perspektywy domów wielorodzinnych (dom narożny) i jednorodzinnych (dom sześcianiem). Na podkreślenie zasługuje fakt, że studenci posługiwali się technikami tradycyjnymi (ołówki, tusz, akryl) i nie korzystali z programów komputerowych. Wszystkie prace zostały wykonane w formacie 70 cm x 70 cm.

W wernisażu wystawy wzięli udział pracownicy Katedry Projektowania Architektonicznego. Obecny był prodziekan WA PK prof. Tomasz Kozłowski. Wystawa w wersji wirtualnej jest dostępna na stronie: <https://kpa.arch.pk.edu.pl/>.

Autorzy pokazanych na wystawie projektów: Łukasz Chyba, Patrycja Bomba, Klaudia Wołoszyn, Mateusz Kołacz.

(ps) Fot.: Ze zbiorów KPA

Projekt przygotowany na Wydziale Architektury zyskał Grand Prix w konkursie firmy KOŁO

„Uniesiona łąka” Doliny Chochołowskiej

Pracownik Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej Marcin Gierbienis oraz studentka architektury Ewa Pokrzywa zdobyli Grand Prix w ubiegłorocznej, 23. edycji Konkursu KOŁO „Projekt Łazienki 2021”. Konkurs dotyczył projektu koncepcyjnego toalety publicznej, zlokalizowanej w wyjątkowym pejzażu Tatrzańskiego Parku Narodowego — w rejonie Polany Huciska, w Dolinie Chochołowskiej. Jurorzy podkreślali, że przekonał ich zaprezentowany w projekcie pomysł, „który kompromisowo godzi poszanowanie przyrody i unikatowego krajobrazu z nową funkcją”.

Obszar, na którym miała być zlokalizowana toaleta, projektanci uznali za zdegradowany (plac na Polanie Huciska, choć znajduje się niemal w środku doliny, został przekształcony w funkcjonujący tu do 1997 r. parking samochodowy), ale i za... posiadający duży potencjał krajobrazowy. Zamiast jednak tworzyć budynek — interpretację stylu ludowego, wybrali kierunek architektury przenikającej się z naturą. „Związek z naturą jest ścisły, widoczny zarówno w formie zielonego wzgórzka, jak i poprzez używanie naturalnych materiałów, drewna i kamienia” — podkreślali. Najważniejsze ich zdaniem było zwrócenie utwardzonej powierzchni ponownie naturze — zielona łąka miała pokrywać nie tylko „odzyskiwany” teren, ale również projektowane obiekty, czyli budynek toalet i zadaszony pawilon. I na ten walor zwrócili też uwagę jurorzy, uzasadniając: „Zwycięska praca (...) uwzględniła cały teren dawnego parkingu w taki sposób, że

daje możliwość jego rekultywacji. Zamiast utwardzonego placu oferuje przedłużenie polany. Koncepcja nie zaburza przestrzeni, nie wymaga istotnych konsultacji, jak wbudować obiekt w ten niezwykle cenny obszar, bez jego zakłócania. Podkreśla walory naturalne otoczenia m.in. polanę krokusową, na której prowadzony jest kulturowy wypas owiec. Patrząc szerzej na kontekst Podhala, Zakopanego czy najbliższej okolicy, wejścia do Doliny Chochołowskiej — Siwej Polany i Białego Potoku, które są aktualnie intensywnie zabudowywane — jury chce pokazać tą decyzją pewien sygnał, przykład, inspirację. Oddanie terenu przy-

rodzie, ale z udostępnieniem go turystom. Projekt skutecznie ukrywa funkcję obiektu przeznaczonego dla odwiedzających. Daje możliwość pogodzenia dwóch najtrudniejszych kwestii, z którymi Tatrzański Park Narodowy boryka się na co dzień — ochrony przyrody i udostępniania jej rzeszom turystów, którzy pragną być w Tatrach i podziwiać jej piękno”. Jury podkreśliło, że wygrała koncepcja hołdująca naturze.

Projekt zakłada wprowadzenie rozwiązań proekologicznych i energooszczędnych w zakresie m.in. energetyki, wykorzystania wody deszczowej i stosowania materiałów ograniczających emisję CO₂. Drewniana konstrukcja budynku w nowoczesnej technologii CLT stanowi wykończenie obiektów. Pozytywnie na zachowania odwiedzających mają wpływać wprowadzone na ścianach obiektów infografiki na temat ekologii i poszanowania środowiska.

Mgr inż. arch. Marcin Gierbienis pracuje w Zespole Projektowania Obiektów Kultury, w Katedrze Projektowania Architektonicznego PK, Ewa Pokrzywa studiuje na studiach II stopnia również na Wydziale Architektury PK. W obecnej edycji konkursu Marcin Gierbienis został powołany do jury.

(R., M.G.)

Pierwsza edycja konkursu dla studentów Wydziału Architektury PK

Czy chciałbyś mieć taką łazienkę?

Katedra Projektowania Architektonicznego Politechniki Krakowskiej zorganizowała pierwszą edycję konkursu na najlepszy projekt wnętrza łazienki głównej w domu jednorodzinny. Partnerem katedry w tym przedsięwzięciu była firma New Trendy. Za-

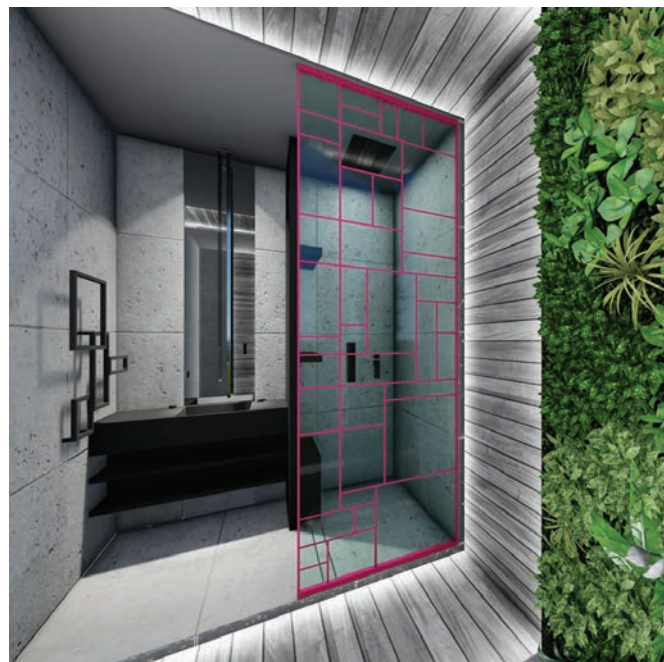
proszenie do udziału w konkursie skierowano do studentów drugiego roku (trzeciego semestru) studiów na Wydziale Architektury PK. Wyniki ogłoszono 7 marca.

Jednym z założeń konkursu było wykozystanie w projekcie produktu firmy New

Trendy. Piotr Wychowaniec, marketing manager firmy, powiedział podczas uroczystości ogłoszenia wyników, że chodziło o to, aby stworzyć studentom warunki do pracy w kontakcie z biznesem. Przedstawiciel firmy stwierdził, że wybór najlepszych

Nagrodzony projekt Zofii Calki

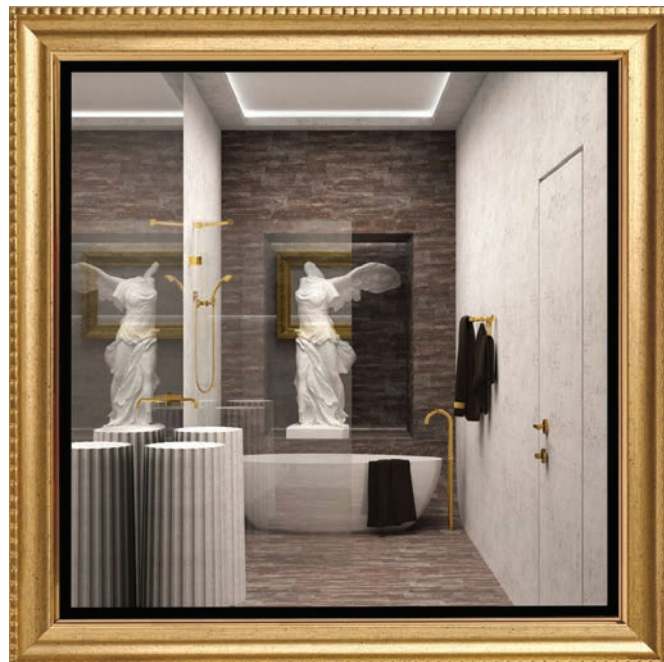

Nagrodzony projekt Magdaleny Konik

Nagrodzony projekt Małgorzaty Maślanki

Nagrodzony projekt Artura Tomaszka

ze zgłoszonych do konkursu prac nie był rzeczą łatwą.

Ostatecznie jury wyłoniło czworo laureatów nagród. Zostali nimi: Zofia Całka, Magdalena Konik, Małgorzata Maślanka i Artur Tomaszek. Ponadto przyznanych zostało szesnaście wyróżnień. Otrzymały je: Dominika Bekier, Małgorzata Bławut, Aleksandra Bratek, Anna Bryksy, Sabina Czekaj-Kapusta, Sara Florek, Karolina Gryczan, Natalia Józefczyk, Zuzanna Kamrowska, Julia Koperska, Jagoda Kudyba, Jakub Miśniakiewicz, Karolina Naglarska, Natalia Radek, Zuzanna Stolarczyk, Natalia Wojdan.

Nagrody i wyróżnienia wręczyli: dziekan Wydziału Architektury dr hab. inż. arch. Magdalena Kozięb-
-Woźniak, dr inż. arch. Anna Mielnik, prof. PK oraz przedstawiciele firmy New Trendy — Piotr Wychowaniec, Damian Kucharski, Grzegorz Dwornikiewicz. Jury konkursu pracowało w składzie: prof. Tomasz Kozłowski (przewodniczący), Piotr Wychowaniec, prof. Justyna Kobylarczyk, dr inż. arch. Anna Mielnik, prof. PK, Monika Gała-Walczowska, dr inż. arch. Marek Początko, dr inż. arch. Przemysław Bigaj,

Autorzy projektów nagrodzonych (od lewej): Artur Tomaszek, Zofia Całka, Małgorzata Maślanka, Magdalena Konik. Fot.: Jan Zych

mgr inż. arch. Piotr Stalony-Dobrzański, mgr inż. arch. Wojciech Ciepłucha, mgr inż. arch. Grzegorz Twardowski.

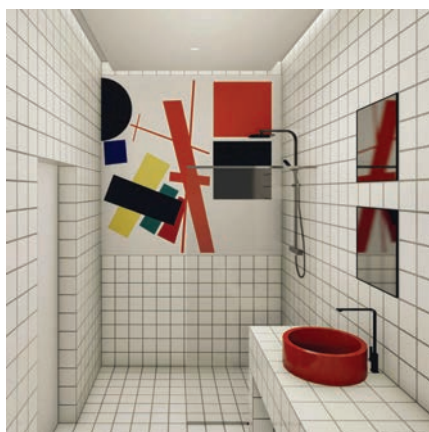
Prezentujemy prace uhonorowane przez sąd konkursowy nagrodami oraz wybrane prace wyróżnione. Każdy z Czytelników

może sobie odpowiedzieć na pytanie, w której łazience najchętniej chciałby zażyć kąpieli.

(ps)

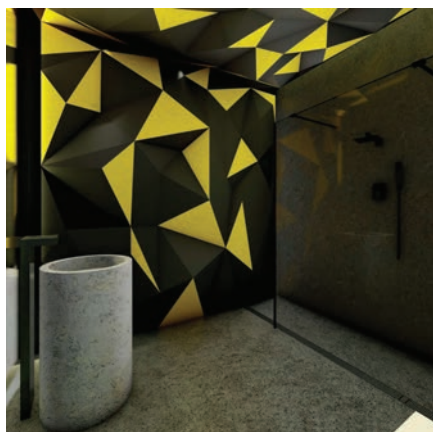
Projekt Natalii Wojdan

Projekt Natalii Radek

Projekt Jakuba Miśniakiewicza

Projekt Zuzanny Stolarczyk

Projekt Zuzanny Kamrowskiej

Projekt Sabiny Czekaj-Kapusty

Powidoki z Brasílii

Fotograficzny portret Brasílii, niezwykle eksperymentu architektonicznego, zrealizowanego ponad pół wieku temu na bezkresnym pustkowiu brazylijskiego interioru, przedstawił w krakowskiej Galerii „Dymu” dr inż. arch. Maciej Skaza, pracownik Katedry Projektowania Architektonicznego na Wydziale Architektury PK. Monochromatyczne zdjęcia pokazują ikoniczne obiekty miasta, zaprojektowane przez Oscara Niemeyera — katedrę, budynek Kongresu Narodowego, pałac prezydencki, plac Trzech Władz czy pomnik „Los Candangos” poświęcony budowniczym miasta, autorstwa Bruna Giorgiego.

W tekście przewodnim do wystawy „Brasílijski mit” Maciej Skaza napisał: „Myślą inicjującą założenie Brasílii była

Kongres Narodowy, proj. Oscar Niemeyer (1957–1960)

Katedra Najświętszej Marii Panny z Aparecidy, proj. Oscar Niemeyer, współpr. Gordon Bunshaft (1958–1970)

chęć stworzenia nowego początku, na bazie którego budowany miał być nowoczesny kraj. A jednak uznaje się, że przedsięwzięcie to było porażką. W tej narracji krytyki chyba najbardziej radykalnym pozostaje głos Richarda Burdetta, który twierdzi, że problem tego miasta nie polega na tym, czy jest ono dobre czy złe, tylko na tym — że to nie jest miasto”.

Nawet jeśli rzeczywiście Brasílii nie zasługuje na dumne miano miasta, nie zmienia to faktu, że nieustannie zadziwia niezwykłością występujących tu form i koncepcją urbanistyczną (to ostatnie sformułowanie zdaje się wskazywać, że jednak mówimy o mieście). Owa niezwykłość została uchwycona na zdjęciach Macieja Skazy. Píše on: „Mówiąc

Uniwersytet w Brasílii, proj. Oscar Niemeyer (1971 r.). Z lewej: Muzeum Narodowe Honestino Guimarães, proj. Oscar Niemeyer (1999–2006)

Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Pałac Itamaraty), proj. Oscar Niemeyer (1959–1970)

»Brasília«, wypowiadamy nazwę, ale myślimy nie o jego [miasta] strukturze czy atmosferze, lecz o ikonicznych budynkach, powidokach znanych lub nieznanymi miejsc, które w swym znaczeniu utożsamiane są ze stolicą Brazylii”.

Na wernisaż, który odbył się 28 lutego, przybyło wielu pracowników WA PK, przyjaciół twórcy zdjęć i gości. Kurator wystawy

Ministerstwo Sprawiedliwości, proj. Oscar Niemeyer (1968 r.)

wy dr hab. inż. arch. Mariusz Twardowski, prof. PK wskazywał na widoczną w fotografiach ulotność. Tę ulotność, o której Maciej Skaza napisał kiedyś, że jest to „ulotność nieulotnego”.

Maciej Skaza, absolwent Wydziału Architektury PK (1994 r.), jest autorem lub współautorem projektów realizacyjnych i teoretycznych, a także kilkudziesięciu

Maciej Skaza. Fot.: Jan Zych

publikacji naukowych i popularnonaukowych. Jego działalność naukowa, w połączeniu z pracą dydaktyczną, skupia się na zagadnieniach związanych z postrzeganiem architektury współczesnej, ze szczególnym uwzględnieniem kulturowego warunkowania. Laureat wielu nagród i wyróżnień w konkursach architektonicznych i fotograficznych, chociaż zastrzega się, że jest fotografem amatorem. Podróżuje i — jak sam siebie nazywa — jest obserwatorem współczesnej rzeczywistości.

(ps)

Nocne spojrzenie na Kompleks Kulturalny Republiki i Katedrę Matki Bożej

Wydział Inżynierii Lądowej najlepszy w walce o Puchar Rektora

Pracownicy PK na narciarskich stokach

W styczniu i lutym odbyły się zawody o Puchar Rektora Politechniki Krakowskiej w narciarstwie alpejskim i snowboardzie. Rywalizację zakończyło podsumowanie całego cyklu. Odbyło się ono 2 marca w Spytkowicach z udziałem prorektora PK dr. inż. Marka Bauera, koordynatora głównego zawodów prof. Leszka Wojnara, a także przedstawicieli Centrum Sportu i Rekreacji PK.

Kolejne rywalizacje w slalomie i slalomie gigancie zostały zorganizowane przez poszczególne wydziały oraz Administrację Centralną (AC), Bibliotekę (B) i Studium Języków Obcych (SJO). Zmagania narciarzy i snowboardzistów toczyły się na stokach Spytkowic i Litwinki. Gośćmi zimowego Grand Prix PK była grupa gdańskich sportowców, którzy zademonstrowali przejazd zespołowy trasą slalomu.

W klasyfikacji generalnej cyklu zawodów wśród kobiet zwyciężyła Zuzanna Podgórna (WIL) przed Katarzyną Hodor (WA) i Karoliną Robotycką (WliT). Wśród mężczyzn pierwsze miejsce zajął Krzysztof Włodarczyk (CSiR), drugi był Leszek Wojnar (WM), a trzeci — Jacek Husakowski (AC). W slalomie gigancie wśród kobiet pierwsze trzy miejsca należały kolejno do: Agaty Pawłowskiej-Salach (WiŚiE), Karoliny Robotyckiej (WliT) i Magdaleny Cory (SJO), a wśród mężczyzn — do Krzysztofa Włodarczyka (CSiR), Jacka Husakowskiego

Uczestnicy Mistrzostw Wydziału Inżynierii Lądowej; druga od prawej w pierwszym rzędzie – Zuzanna Podgórna, która zwyciężyła w slalomie kobiet

Na trasie...

(AC) i Leszka Wojnara (WM). W slalomie kobiet kolejność pierwszych trzech zawodniczek była taka sama jak w gigancie (Agata Pawłowska-Salach, Karolina Robotycka, Magdalena Cora). W slalomie mężczyzn natomiast wygrał Jacek Husakowski (AC), przed Krzysztofem Włodarczykiem (CSiR) i Piotrem Pitalą jr (B).

W klasyfikacji generalnej jednostek najwyżej został sklasyfikowany Wydział Inżynierii Lądowej (1311 pkt). Drugie miejsce

...i na wyciągu

zajął reprezentacja Administracji Centralnej (1187 pkt). Trzecie miejsce przypadło Wydziałowi Inżynierii Środowiska i Energetyki (925 pkt). Na następnych pozycjach uplasowały się kolejno: Wydział Architektury, Biblioteka, Wydział Mechaniczny, Wydział Informatyki i Telekomunikacji, Wydział Inżynierii i Technologii Chemicznej, Studium Języków Obcych, Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej, Wydział Inżynierii Materiałowej i Fizyki. Osobno sklasyfikowana została reprezentacja Centrum Sportu i Rekreacji.

Pro domo sua odnotujemy, że w slalomie kobiet nasza koleżanka redakcyjna Ewa Deskur-Kalinowska zajęła czwarte miejsce, *ex aequo* z Dorotą Kram (WIL). W klasyfikacji generalnej kobiet była dziewiąta, co uczyniło z niej najwyżej sklasyfikowaną reprezentantkę zespołu Administracji Centralnej i jednocześnie wydatnie przyczyniło się do osiągnięcia przez ten zespół drugiego miejsca w klasyfikacji jednostek.

Zawody o Puchar Rektora PK odbyły się po raz pierwszy pod auspicjami powołanej przez rektora w listopadzie ubiegłego roku Rady Koordynatorów. Tworzą ją na ogół osoby od lat pracujące na rzecz cyklu imprez Grand Prix. Na czele zarządu Rady Koordynatorów stoi prof. Leszek Wojnar.

(ps)

Zdjęcia: Jan Zych

Prośba

Dziecko woła: *duże harno**
i sypie gołębiami ziarno.
Choć w trampeczkach i dresiku,
takich dzieci tu bez liku.
Na Rynku i na Wawelu,
BEZ WOJNY! Jakby u celu.
Mamy z dziećmi, słońce świeci,
uciekły z wojny — dla dzieci!
Takie obrazki z Krakowa,
a słysząc mowę ze Lwowa.
Oby sęp tu nie nadleciał
zburzyć spokój nam i dzieciom.
O wojny opanowanie,
dziś Ciebie prosimy, Panie!

Jacek Wojs

* *duże harno* (ukr.) — bardzo ładnie

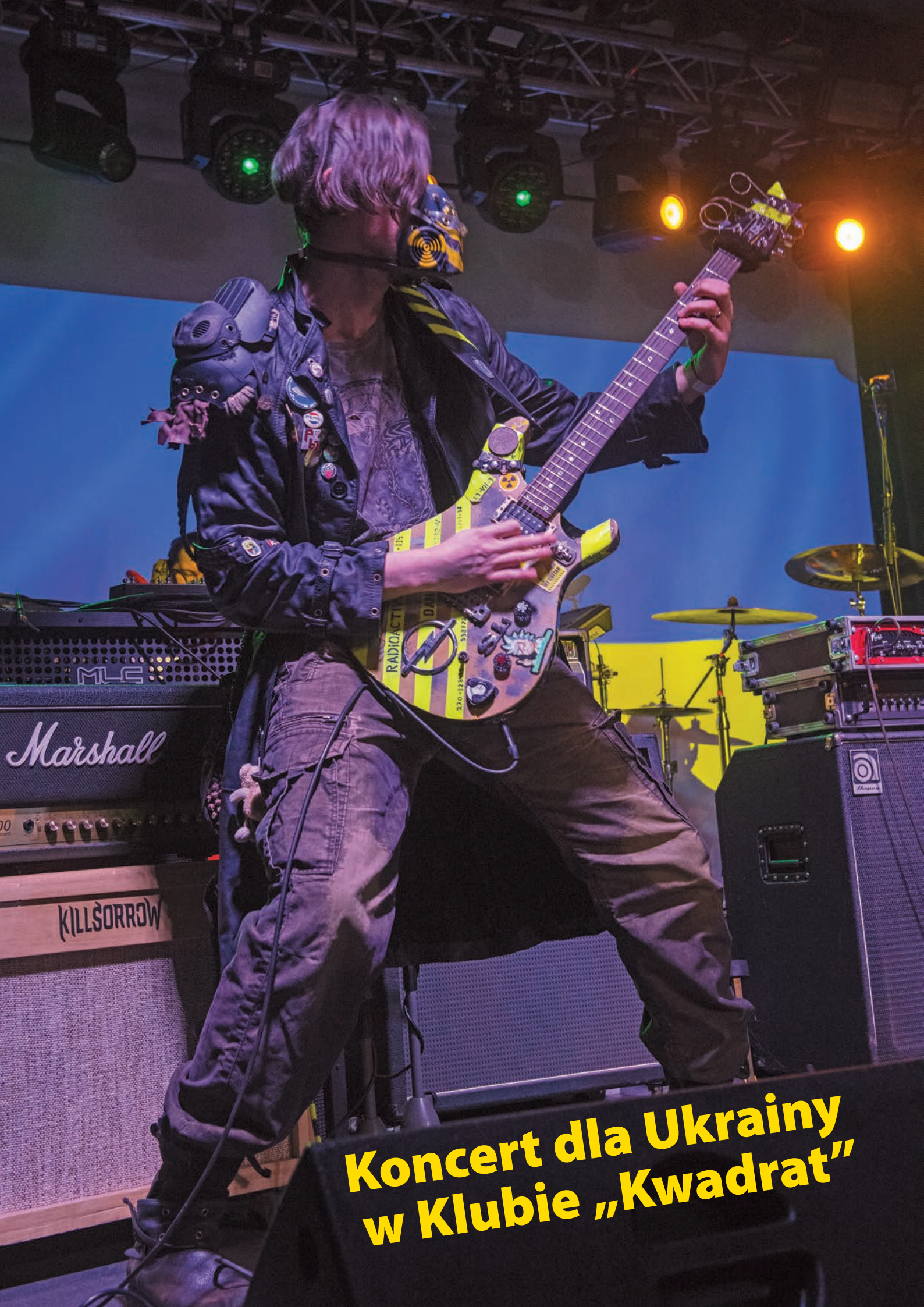
Koncert Krakowskiej Orkiestry Staromiejskiej

1 marca mieliśmy okazję posłuchać Krakowskiej Orkiestry Staromiejskiej pod batutą Wiesława Olejniczaka, występującej z programem „Strauss & Operetta” w Klubie 6. Brygady Powietrznodesantowej. Śpiewała Katarzyna Słota-Marciniec

(mezzosopran). W repertuarze znalazły się utwory z operetek (np. „Kuplety na cześć wina” z „Zemsty nietoperza”), polki i walce, a koncert zakończył „Marsz Radetzkiego”.

Fot.: Jan Zych

**Koncert dla Ukrainy
w Klubie „Kwadrat”**